Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Қўмитасининг бош нашри

РЎЗНОМА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН ● № 128 (20. 995) 1991 йил 5 июль, жума ● Рўзнома йилига 256 марта чиқади. ● Баҳоси 8 тийин.

«Совет Ўзбекистони», ТАСС, ЎзТАГ ва рўзномамиз жамоатчи мухбирлари хабар берадилар

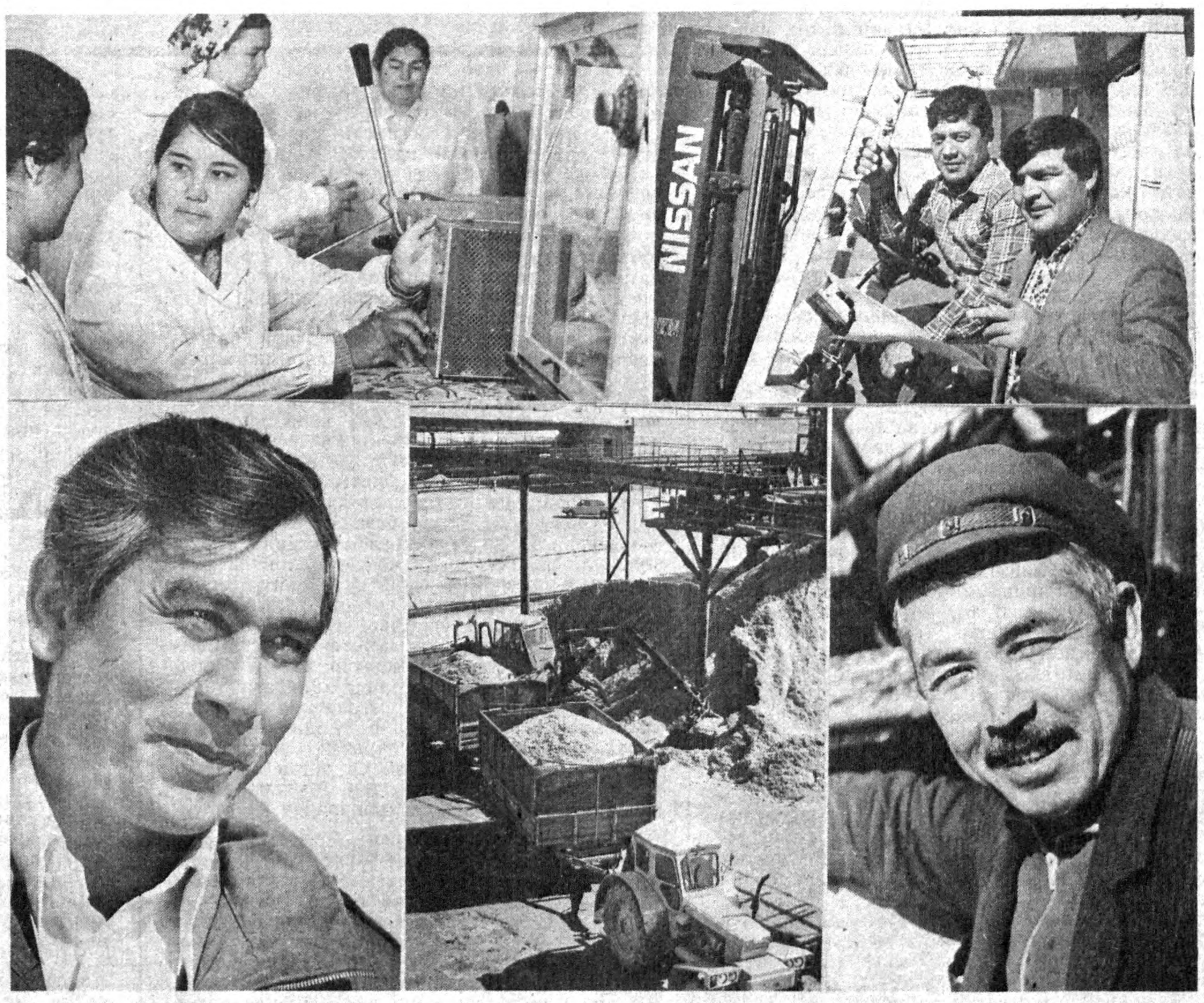

Янгиариқ районидаги пахта тозалаш заводининг меҳнат жамоаси йиғим-терим мавсумига пухта ҳозирлик кўрмоқда.

Суратларда: 1. Сифат назорати бўлими бошлиғи Шоҳиста Солиева ҳамкасблари даврасида. 2. Сараловчи Машарип Отажонов ва иқтисодчи Юсуфбой Абдуллаев. 3. Бош муҳандис Комилжон Бобожонов. 4. Толадан ажратилган чигитларни машиналарга ортиш пайти. 5. Ҳайдовчи Қадам Иброҳимов.

Суратларни жамоатчи мухбир Ш. ИБРОҲИМОВ олган.

ХАЙРЛИ ИШ

Учқўрғон матлубот жамияти истеъмол бозорини буюмларга тўлдириш мақсадида кўпгина хайрли ишларни амалга оширмоқда. Жумладан, қисқа вақт ичида тикувчилик, кондитер маҳсулотлари тайёрлаш кичик корхоналари ташкил этилди.

Яқинда бу ерда палос ва атлас тўқиш цехлари ҳам ишга туширилди. Бу ёрдамчи цехларнинг ташкил этилиши аҳоли учун кенг истеъмол моллари ишлаб чиқариш билан бирга қишлоқ ёшларини иш билан таъминлашда ҳам муҳим омил бўлди. Ҳозир юзга яқин йигит-қиз палос, атлас тўқиш сирларини ўрганмоқдалар.

Атлас тўқиш цехида бугун-эрта дастгоҳлар сони 10 тага етказилади. Ана шунда кунига 60—80 метрдан «Томчи», «Шахмат» деб номланувчи атласлар тўқиб чиқарила бошлайди.

Матлубот жамияти маданий-маиший объектлар қуришга ҳам эътибор беряпти. Куни кеча янги овоз ёзиш студияси, Норин дарёси қирғоғида «Соҳил» чойхонаси қурилиб, фойдаланишга топширилди.

И. РУСТАМОВ,
Наманган вилояти.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросида

3 июль куни КПСС Марказий Комитети Бош котиби М. С. Горбачев раислигида КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг мажлиси бўлди.

КПСС Марказий Комитетининг навбатдаги Пленумини шу йил 25 июлда чақириш ҳақида қарор қабул қилинди. Пленум КПСС Дастури лойиҳаси ҳамда уни муҳокама қилиш соҳасида партия ташкилотларининг вазифалари тўғрисидаги масалани кўриб чиқади.

Пленумда КПСС Марказий Комитетининг Бош котиби М. С. Горбачев маърузачи этиб тасдиқланди.

Марказий Комитет Сиёсий бюроси мамлакатдаги ишчилар ҳаракатида КПСС-нинг позицияси тўғрисидаги масалани кўриб чиқди. Муҳокамада КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзолари М. М. Бурокявичюс, С. И. Гуренко, Г. И. Еремей, И. А. Каримов, А. А. Малофеев, Ю. А. Прокофьев, А. П. Рубикс, КПСС Марказий Комитетининг котиби В. А. Купцов, КПСС Марказий Комитетининг аъзоси, СССР Бош вазирининг биринчи ўринбосари В. И. Шчербаков қатнашдилар. М. С. Горбачев бу масаланинг муҳокамасини якунлади.

Бўлиб ўтган фикрлашув эътиборга олиниб қарор қабул қилинди, бу қарор партия матбуотида эълон қилинади.

КПСС Марказий Комитетининг Сиёсий бюроси янги Иттифоқ шартномаси тўғрисидаги масалага доир баёнот қабул қилди.

КПСС Марказий Комитетининг Матбуот маркази

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг янги Иттифоқ шартномаси тўғрисидаги масалага доир БАЁНОТИ

КПСС Марказий Комитетининг Сиёсий бюроси янги Иттифоқ шартномасининг лойиҳасини мамлакатдаги оғир сиёсий ва иқтисодий тангликни бартараф этиш, миллатлар ва фуқароларнинг тотувлигига эришиш учун асос деб билади. Шартноманинг имзоланиши халқларнинг 1991 йил 17 мартдаги референдумида ССР Иттифоқини сақлаб қолиш ва янгилаш борасидаги хоҳиш-иродасини ифодалайди.

Айни вақтда Марказий Комитет Сиёсий бюроси янги Иттифоқ шартномаси теварагидаги сиёсий кураш шашти пасайиш ўрнига ҳатто кескинлашиб бораётганлиги хусусида жиддий ташвишланмоқда. Баъзилар уни жумҳуриятларни мустақилликдан маҳрум этиш деб билмоқдалар; бошқалар эса, аксинча, унинг имзоланишини Иттифоқнинг парчаланиши, давлатнинг ҳалокати билан боғламоқдалар.

КПСС Марказий Комитетининг Сиёсий бюроси шартнома тузишни пайсалга солиш вазиятини баттар беқарорлаштиришга олиб боради ҳамда миллион-миллион совет кишиларини янги мушкулотлар ва маҳрумликларга дучор этади, деб ҳисоблаб, барча партия ташкилотларини, ҳар бир коммунистни бу масалада фаол мавқеда туришга, кенг афгор оммани шартномани тезроқ имзолаш фойдасига шакллантиришга чақиради.

Ягона кўп миллатли давлат, Иттифоқ Федерациясини янгилаш йўлида халқларнинг дўстлиги ва ҳамкорлиги — мамлакат барча фуқароларининг ишончли келажагидир.

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИНИНГ СИЁСИЙ БЮРОСИ

МАҲСУЛОТ КЎПАЙМОҚДА

Самарқанд «Гелион» заводининг Хатирчи районидаги филиали маъмурияти ишчи-хизматчиларни ижтимоий ҳимоялаш учун қўшимча чора-тадбирлар кўряпти. Бу ерда меҳнат ва маиший шароитларни яхшилашга алоҳида эътибор берила бошланди. Жумладан ишчилар учун дам олиш хонаси, душхона ва бошқа маданий-маиший қулайликлар яратилган.

Яқинда корхонада ҳар бир ишчи-ходимга тушлик овқат учун қўшимча бир сўмдан ёрдам пули тўлаш йўлга қўйилди. Завод ошхонасини сифатли қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари билан таъминлаш масаласи ҳал қилинди.

Ишчиларнинг моддий ва маънавий рағбатлантирилиши яхши самара бермоқда. Корхона жамоаси зиммадаги план-топшириқларни ошириб бажаряпти. Энг муҳими, улар тайёрлаётган радио ва телевизор эҳтиёт қисмлари юқори сифатлилиги туфайли истеъмолчилар эътиборини қозоняпти.

Н. НОМОЗОВА,
Самарқанд вилояти.

Ўзбекистон ССР Олий Кенгашининг Раёсатида

Ўзбекистон ССР Олий Кенгаши иши самарадорлигини оширишга оид таклифларга мувофиқ Раёсат мажлисида республика давлат ҳокимияти олий органи комитетлари ва комиссияларининг ишини янада такомиллаштириш тўғрисидаги масала муҳокама қилинди.

Қонунларни ишлаб чиқиш соҳасида орттирилган тажрибани ҳисобга олиб, бешинчи сессияда Ўзбекистон ССР Олий Кенгаши комиссиялари ва комитетларининг тузилишини такомиллаштириш ва уларнинг таркибларини киритилган ички тузилиш ўзгартиришларига мувофиқлаштириб олиш юзасидан зарур чора-тадбирларни амалга ошириш ҳақида ўринли таклифлар киритилганлиги қайд этилди. Қонун лойиҳаларини ва Ўзбекистон ССР Олий Кенгашининг бошқа қарорларини тайёрлашга ҳар томонлама ёндашувга ҳали ҳам эришилмаганлиги, бир қанча ҳолларда давлат бошқаруви идоралари айнан шу иш билан шуғулланиши, уларнинг кундалик ишларига ортиқча аралашиш, баъзи комитетларнинг номлари уларнинг зиммасидаги вазифаларнинг руҳига мувофиқ келмаслиги сабабли комитетларнинг иши чигаллашаётганлиги мажлисда таъкидлаб ўтилди. Қонунларнинг ижросини назорат қилиш юзасидан конституциявий ҳуқуқларни амалга ошириш тизими етарли равишда аниқ эмаслиги, шунингдек сайлаб қўйилган органлар билан Олий Кенгаш Котибиятининг девони ўртасидаги ҳамжиҳатлиги тўла-тўкис йўлга қўйилмаганлиги Олий Кенгаш, унинг комитетлари ва комиссиялари фаолиятини яхшилашга имкон бермаяпти.

Сўнгги сессияда Ўзбекистон ССР Олий Кенгаши Олий Кенгаш Раёсатига тегишли ваколатларни бериш тўғрисидаги таклифга қўшилганини ҳисобга олиб, шунингдек қонун чиқариш, ижро этиш-бошқариш ва судлов идораларининг вазифаларини фарқлаб қўйиш принципига амал қилиб ҳамда комитетлар ва комиссияларнинг ролини янада оширишни, уларнинг назорат фаолиятини кучайтириш зарурлигини назарда тутиб, Ўзбекистон ССР Олий Кенгашининг Раёсати айрим комитетларнинг тузилиши ва номланишига ўзгартишлар киритди.

План ва бюджет-молия масалалари комитети билан Иқтисодий ислоҳот ва маҳаллий ўзини ўзи бошқариш комитетларини бирлаштириш ҳисобига Иқтисодий ислоҳот, бюджет сиёсати ва маҳаллий ўзини ўзи бошқариш комитетини тузишга қарор қилинди. Раёсат аъзоларининг фикрича янги комитет республика хўжалигини бозор иқтисодиёти изига кўчириш шароитида қонунларни тайёрлаш фаолияти билан аниқ-равшан ва фаолроқ шуғулланиш, бюджет-молия ва иқтисодиёт соҳаларининг ўзаро таъсирини тўла-тўкис эътиборга олиш имкониятига эга бўлади.

Фан, халқ таълими ва маданий меросни асраш комитети билан Миллатлараро муносабатлар, тил ва маданият масалалари комитетлари негизида Халқ таълими, фан ва маданият комитети тузилди. Мазкур комитетларни бирлаштириш қонунларнинг лойиҳаларини тайёрлашда, фан, маданият ва таълимни, халқимизнинг жуда бой илму зиё ва маънавий мероси, шу жумладан тил ҳамда миллатлараро муносабатларни уйғунлаштиришнинг орттирилган тарихий тажрибасини республика фуқароларига таълим ҳамда тарбия бериш масалалари билан чамбарчас боғлашни таъминлаш имконини беради.

Айрим халқ депутатлари томонидан одобсизларча феъл-атвор ва ҳатто ўз депутатлик мавқеини суиистеъмол қилиш ҳолларига ҳамон йўл қўйилаётганлиги сабабли олий ҳокимият органида депутатлик одоби комиссияси бўлиши зарур, деган фикр Олий Кенгашда бир неча бор айтилган эди. Янги тузилган Ошкоралик ва депутатлик одоби комиссияси бундан буён мана шундай фактлар билан шуғулланади. Шу муносабат билан Ошкоралик масалалари комитети тугатилади ва унинг вазифалари тўла-тўкис мазкур янги комиссиянинг вазифалари жумласига қўшилади.

(Давоми иккинчи бетда).

В. П. Шчербаков жумҳурият касаба уюшмалари турмуши билан танишди

Мамлакат касаба уюшмалари умумий конфедерацияси раиси В. П. Шчербаковнинг Ўзбекистонда бўлиши ниҳоясига етди.

У Тошкентда жумҳурият пойтахтининг бош майдонидаги В. И. Ленин ҳайкали пойига гуллар қўйди, шаҳарнинг диққатга сазовор жойлари билан танишди.

Касаба уюшмаси раҳбари Самарқандга сафар қилди, саноат корхоналари, илмий муассасаларга борди. Ишчилар, касаба уюшмаларининг раҳбарлари ҳамда фаоллари билан учрашув ва суҳбатлар бўлиб ўтди.

(ЎзТАГ).

ФАОЛЛАР ЙИҒИЛИШИ

Фарғона вилоят партия-хўжалик фаолларининг йиғилиши бўлди. Бозор иқтисодиётига ўтиш шароитида аҳолини ижтимоий ҳимоялаш тўғрисида Фарғона вилоят партия комитетининг биринчи котиби, халқ депутатлари вилоят кенгашининг раиси Ғ. Ф. Фозилов маъруза қилди.

Йиғилишда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг котиби К. Юсупов нутқ сўзлади.

(ЎзТАГ).

● Нуқтаи назар

АСЛИМИЗНИ ҚАДРЛАЙЛИК

МУСАЖОН ШЕРБУТАЕВ 1929 йилда Фарғона вилоятининг Қува районидаги Бекат қишлоғида деҳқон оиласида туғилган. Олий маълумотли агроном. Меҳнат фаолиятини оддий колхозчиликдан бошлаган, табелчи ва бригадир бўлган. У 1961 йилдан бери «Коммунизм» жамоа хўжалигининг раиси, 1972 йилдан 1985 йилгача Қува район партия ташкилотига раҳбарлик қилди. Ҳозир у қадрдон колхозида раис бўлиш билан бирга Фарғона вилояти деҳқонлар уюшмасига ҳам раҳбарлик қилмоқда.

КЕЙИНГИ йиллар жиддий дарду-ташвишлар билан ўтяпти. Мамлакатимиз миқёсида сиёсат бобидаги тарафкашликлар, иқтисодиёт борасидаги тушкунликлар халқни толиқтирди десам хато бўлмайди. Ўтган йили мамлакатимиз тарихида ғалладан энг юқори ҳосил етиштирилди. Бироқ нега ҳукумат ҳамон хориждан ғалла олишни тўхтатмаяпти. Ҳамма гап шундаки, марказий ва шимолий минтақаларда ғалла етиштирган қардошларимизнинг хаёлини айни йиғим-терим пайтда митингбозлик, иш ташлашларнинг қора кўланкаси чулғаб олди. Мўл-кўл етилган бебаҳо неъмат — дон далада, ёғин-сочинли кунларга қолиб нобуд бўлиб кетди.

Хўш, айни йиғим-терим пайтида муаммолари қалашиб ётса-да, ўзбек деҳқони қандай иш тутади? Муаммоимизни ҳал қилиб беринг, ундан сўнг пахта бир гап бўлар дейдими? Асло демаган, демайди ҳам. У, ўз меҳнати, пешона тери қадрига етади, уволдан қўрқади. Муаммосини эса ҳосил йиғиштириб олингандан сўнг бафуржа маслаҳатлашиб ҳал этади. Жиззакилик, иш бузуқилик танти, мард халқимизга хос хусусият эмас. Ана шундай меҳнаткаш, фидокор халқимизнинг қадрига етиш, оғир-енгилидан хабар олиш ортимдан яхши из қолдирай деган ҳар бир раҳбарнинг энг долзарб, масъулиятли ишидир. Президентимиз И. А. Каримов буни қайта-қайта таъкидламоқда.

Далаларимиз устига бу йил ёпирилган дўл, жала, бўронлар жуда катта талафот етказди. Бироқ деҳқон-деҳқонда. Меҳнатсиз тура олармиди? Унинг зиммасидаги дала юмушлари маромида ўтяпти. Чунки у пайкал бошида кафтига туфлаган кўйи ерини, сувини, ҳосилини суйиши шундоқ ҳам ғайратидан сезилиб турибди. Ҳа, катта умидлар билан кетмон елкалаган бободеҳқон ишининг баракасини берсин. Бир сўз билан айтганда бу йил деҳқончилик, унинг соҳиби — қабариқ қўлли одамлар кутганчалик бўлади. Бунга шубҳа йўқ. Эндиликда барча амалга оширилиши лозим бўлган юмушларни юқори ташкилотлардан кўрсатма бўлишини кутмасдан адо этавериш керак. Бир танангизга ўйлаб кўринг-а: Жамоа хўжалигида қилинадиган ишларнинг фойда-зарарини унинг аъзоларидан бўлак яна ким яхши билади? Мустақил иш юритишнинг бундай усулида яна бир муҳим жиҳат бор. Бу маблағ масаласи. Бироқ, ишни кўрсатма кутмай бошлайверган одам албатта унга сарф бўладиган маблағ манбасини ҳам топиши керак. Ана шунда ҳар қандай майда-чуйда иш учун ҳам юқори ташкилотлар «этагига» ҳадеб маблағ, маблағ деб ёпишмайдиган бўламиз. Шундай ҳолларда халқимизнинг асрлар оша синалган анъанавий ҳашар усулидан фойдаланиб, кишиларни савобли ва хайрли ишларга оёққа турғазиш лозим бўлади.

Шундай ҳаракатни биз ҳар йили қўллаб келяпмиз. Арсиф даштларида ўтган йили бошлаган кўчат экиш ҳашаримизни шу баҳорда ҳам давом эттирдик. Бунинг учун ҳеч кимдан на ишчи кучи, на маблағ сўрадик. Кўчатлар ҳам «сув текин»га тушгандай бўлди. Халқимиз ўзи етиштириб, ўзи ўтқазди. Бу ҳақда эшитган одам келаверди. Вилоят раҳбарлари, халқ ноибию қаламкаш дўстларимиз ҳам қўлларига кетмон олишди. Оқсоқолларнинг илтимосини вилоятимизда сафарда бўлган муҳтарам муфти Муҳаммад Содиқ Муҳаммад Юсуф ҳазратлари ҳам ерда қолдиришмади — ҳамроҳлари билан бирга янги боғ яратишга ҳисса қўшдилар.

Вақти келадики, шу жойлар ширин-шакар мева берадиган жаннатмакон боғ-роғларга айланади. Ўшанда Ислом Абдуғаниевич таъкидлаб ўтганларидек, барча вазифаларни «эгалари»га топшириб кексаликка изн берганимизда ҳам одамлар кўзига тик қарай оламиз. Халқимиз билан шу боғ-роғларни келгуси авлод учун яратишга бош-қош бўлгандик, деб фахрланиб айтамиз.

ҲОЗИР шундай бир пайтки, биз умуман жим турмаслигимиз керак. Яхши ишлашга аҳд қилдикми, яхши яшашни ҳам ўрганайлик. Чиройли турмуш кечираётганларни кўриб фақат ҳайрон қотиб анграймайлик-да, биз ҳам шулар даражасига эришишга интилайлик. Бироқ, Оврупо маданиятига ўта тақлид қилишнинг ҳосияти йўқ. Чунки ўзбекнинг ажойиб удумлари, урфлари борки, жаҳон тан беради. Нозик дидли, фаросатли, имон-эътиқодли халқмиз. Меҳмонпарварлигимиз таърифи кетган. Одамларимиз меҳмон келганда умуман бор-йўғини, ҳатто шумгина болалар кўзидан яшириб қўйган, ҳозирда анқонинг уруғи бўлиб кетган турли ширинлик-

(Давоми иккинчи бетда).

ЖУМҲУРИЯТЛАРНИНГ РАҲБАРЛАРИ БИЛАН УЧРАШУВ

3 июль куни СССР Президенти тўққиз жумҳуриятнинг раҳбарлари билан учрашди. Учрашув қатнашчилари 23 апрель куни Ново-Огаревода қабул этилган баёнотга содиқ эканликларини ва мамлакатдаги вазиятни барқарорлаштириш борасидаги ишни давом эттиришга, тангликка қарши дастурни амалга ошириш соҳасида жумҳуриятларнинг куч-ғайратларини бирлаштиришга тайёр эканликларини тасдиқладилар.

Учрашув иштирокчилари жумҳуриятларнинг Олий Кенгашлари маъқуллаган Иттифоқ шартномасининг тезроқ имзоланиши, жумҳуриятларнинг жипслик билан ҳаракат қилишга аҳму қарорлари барча халқларнинг манфаатларига мос бўлиб тушади, мамлакатдаги ислоҳотларни давом эттиришнинг ишончли кафолати бўлади, деган якдил фикрга келдилар.

Учрашувда СССР Бош вазири В. С. Павлов қатнашди.

М. С. Горбачев Б. Н. Ельцин ва И. С. Силаев билан РСФСРга тааллуқли аниқ масалаларни муҳокама қилди.

(ТАСС).

ОМОНЛИК ЙЎЛИ

● Кремлда СССР Президенти М. С. Горбачев раислигида бўлиб ўтган кенгашда ўтган олти ойнинг якунлари ва йилнинг иккинчи ярмида халқ хўжалигининг фаолияти ҳақидаги мулоҳазалар муҳокама қилинди. Бу кенгаш 2 июль куни жумҳуриятларнинг раҳбарлари, СССР Вазирлар Маҳкамасининг, марказий вазирликлар ва идораларнинг раҳбарлари, олимлар иштирокида ўтказилди.

Мамлакат Бош вазири В. С. Павлов бир соатлик ахборотида мамлакат иқтисодиётидаги аҳволни яққол тасвирлаб берди. Чўзиқ доирасимон зал деворларига осилган диаграммалар ва жадвалларда бу нарса ёрқин кўриниб турар эди. Ҳукумат бошлиғининг асосий фикри қуйидагича: май-июнда инқирознинг кучайишини тўхтатишга муваффақ бўлинди. Ишлаб чиқариш ҳажмларининг пасайиш суръатлари секинлашди.

Бироқ халқ хўжалигидаги вазият жуда кескин, ҳатто хатарли бўлиб турибди. Саноатда барча турдаги маҳсулотларнинг бешдан тўрт қисмини ишлаб чиқариш камайди, шартномалар

(Давоми иккинчи бетда).

СССР ПРЕЗИДЕНТИНИНГ ЛОНДОНДА ЎТКАЗАДИГАН УЧРАШУВЛАРИ

Келишувга мувофиқ 18 июль куни Лондонда СССР Президенти М. С. Горбачевнинг Италия Бош вазири Ж. Андреотти ва Канада Бош вазири Б. Малруни билан амалий учрашувлари бўлади.

ОМОНЛИК ЙЎЛИ

(Давоми. Боши биринчи бетда).

юзасидан хом ашё етказиб бермаслик ҳоллари ортиб бормоқда, озиқ-овқат заҳиралари хатарли даражада камайди, давлат савдосида молларнинг етишмаслиги тобора кўпроқ сезилмоқда. Қурилишдаги ишларнинг пасайиши, айниқса, аламлидир.

Буларнинг ҳаммаси, деб таъкидлади ҳукумат бошлиғи, табиий офатнинг натижалари эмас, балки қонуний жараён — аввалги иқтисодий сиёсатимизнинг оқибатидир. Биз йўлни ўзгартиришда кечикиб қолдик, ислоҳотларни ўтказишда ҳозир ҳам кечикаяпмиз.

Баъзан, ўтган ойларга қайрилиб қараганда, ана шундай шароитда мамлакат қандай қилиб омон қолганини тушуниб бўлмайди, деб тан олди Бош вазир. Ҳатто нон ҳам етишмас, базавий тармоқлар таназзул ёқасига келиб қолган эди. Мана энди шу салбий жараёнларни тўхтатишга асосан муваффақ бўлинди. Мол заҳиралари кўпая бошлади, май ойида уларнинг ҳажми 10 миллиард сўмлик миқдорда ошди.

Йилнинг иккинчи ярми қандай бўлиши хусусида Кремлда қандай фикрлар айтилмоқда? Ҳукумат чет эллардан мол олиш ҳажмини анча кўпайтиришни режалаштириш билан бирга иқтисодиётда бир мунча жонланишга эришишга умид қилмоқда. Натижада мамлакат ўртача статистик ишлаб чиқариш соҳасида 1990 йил даражасига чиқиб олиши мумкин.

Ҳосилни ўриб-йиғиб олиш ҳозирги энг муҳим муаммодир. Бош вазир мамлакатнинг донга, бошқа энг муҳим деҳқончилик маҳсулотларига бўлган эҳтиёжларини қондириш истиқболлари ҳақида батафсил гапириб, ўтган йили йўл қўйилган нобудгарчиликларнинг аччиқ тажрибаси такрорланмаслиги учун имкони бўлган ҳамма чора-тадбирларни кўриш кераклигини таъкидлади. Жаҳон бозорида деҳқончилик маҳсулотларининг нархлари кўтарила бошлади. Ҳозирнинг ўзидаёқ у ерда бизни кутмоқдалар. Доимо дон сотиб олишга валюта сарфлайвериш ярамайди-ку, ахир.

Енгил саноатдаги вазият муфассал таҳлил этиб чиқилди. Бу соҳанинг тармоқлари чет эллардан мол олишга қарамликдан ташқари ўзимиздаги келишмовчиликлардан, ҳар бир кимса фақат ўз манфаатларини кўзлаб, ички чеклашлар ва тўсиқлар қўяётганлиги жабрини тортмоқда.

Қишга тайёргарлик ҳам жуда муҳим масала бўлиб турибди. Мамлакат энергетика хом ашёсига бўлган ўртача эҳтиёжларни таъминлаб қўйди. Бироқ, обҳавони ўрганувчи мутахассисларнинг тахминича, илиқ қишлар палласи ниҳоясига етмоқда. Бундан чиқадиган хулоса шуки, ёқилғи-энергетика соҳасини бошқариш бир қўлда қолиши керак, чунки биронта жумҳурият ўз эҳтиёжларини мустақил равишда қондиришга қодир эмас.

Молиявий соҳадаги аҳвол ҳали ҳам жуда ўткир бўлиб турибди. Бизнинг ҳамма ноиттифоқликларимиз ва тартибсизликларимиз айни шу соҳада яққол кўзга ташланмоқда, деб ҳисоблайди ҳукумат бошлиғи, бу, аввало, марказ билан жумҳуриятлар ўртасидаги иқтисодий битимларни бажармаслик натижасидир.

Ҳўш, бу аҳволни қандай бартараф этса бўлади? Ижтимоий дастурларни қисқартириш — бизнинг йўлимиз эмас. Битта йўл қолади: ишлаб чиқаришни кўпайтирмоқ керак. Нарх белгилаш соҳасидаги энг оғир босқичдан ўтдик, деди В. С. Павлов. Энди нархларга эркин тус бериш, яъни бозор муносабатларига ўтиш масаласи навбат кутиб турибди.

Башарти, биз иқтисодий битимларни бундан буён ҳам бажармайдиган бўлсак, янги пул чиқариш 150 миллиард сўмга етиши мумкин, деб огоҳлантирди СССР Бош вазирининг биринчи ўринбосари В. И. Шчербаков. Айни вақтда жумҳуриятларнинг ва вилоятларнинг эркин пуллари янги ва янги дастурларга саҳийлик билан сарфланмоқда. Арзон обрў орттириш учун шундай қилинмоқда. Иш ҳақини ким кўпроқ ошириши, иш вақтини сезиларли қисқартириш учун мусобақалашиш пулнинг баттар қадрсизланишига олиб боради.

Ҳозирги вазият бамисоли юпқа муз устида тургандек. Эҳтиётсизлик билан қўйилган ҳар бир қадам уни синдириб юбориши мумкин. Бош вазирнинг биринчи ўринбосари масалани кўндаланг қилиб қўйди: тангликка қарши дастур қонунми ёки тавсиями? Агар қонун бўлса, у ҳолда белгиланган ҳамма режалар оғишмай бажарилиши керак.

Кенгашда авж олиб кетган ўткир мунозара бу қонунни оғишмай амалга ошириш осон иш эмаслигини кўрсатди. Нутқларда биргаликда ишлаб чиқилган ҳужжатларни амалга оширишда турли жумҳуриятларнинг ёндашуви ҳар хил эканлиги намоён бўлди. Баъзиларнинг назарида бозор муносабатларига ўтиш — марказнинг ҳукмини маҳаллий ҳукм билан алмаштиришдан иборат бўлса, бошқалар илк шароитлар тенг эмаслигини кўрсатиб, хом ашё нархини оширамиз, деб дўқ қилмоқдалар, учинчилар эса замон улоқтириб ташлаган буйруқбозлик тизимининг айрим қоидаларига қайтишни талаб қилмоқдалар. Ёндашувлардаги номунофиқлик шу йилнинг охиригачаёқ шунчалик кўп янги пулни талаб қиладики, Давлат банкининг дастгоҳлари, ҳатто фараз қилаётганларидек, 200 ва ҳатто 500 сўмлик пуллар бозорга чиқарилган тақдирда ҳам, шунча янги пулни босиб беришга улгура олмайди. Ҳар ҳолда мамлакатни жарга итариб юбориш хавфини туғдираётган зиддиятларни бартараф этиш зарур, деган фикрга ҳозир ҳамма қўшилмоқда.

Муҳокамани М. С. Горбачев якунлади. Биз биронбир иш ҳақида келишиб олаётганимизда, деди у, иқтисодиёт бизни зўр қатъият билан бир бутун қилиб боғлаб турганига асосланиб иш тутамиз. Иқтисодиёт тақозоси шундайки, ҳеч ким тангликдан якка-ёлғиз чиқолмайди. Асосий фикрни яна бир бор такрорлайман: фақат биргаликда ҳаракат қилиш керак, хом хаёлларга берилиш ярамайди.

Неча марталаб келишиб олиш керак, ахир? Модомики, ягона бозор зарур, деган фикрга келган эканмиз, у чинакамига ягона бўлиши керак. Гарчи барқарорлашиш нишоналари кўрина бошлаган бўлса ҳам, ҳозир масала қандай қилиб омон қоламиз, деган тарзда жуда ўткир бўлиб турибди. Биз жамиятда тотувликка, иқтисодиётни ва молиявий аҳволни соғломлаштиришга эришмас эканмиз, дунёда ҳеч ким биз билан ҳамкорлик қилмайди.

Лондонда мен: «9 плюс 1» битими амал қилаяптими, Иттифоқ шартномаси имзоланадими, модомики ҳамма ўзини мустақил деб эълон қилаётган экан, СССРда ким билан ҳамкорлик қилинади, деган саволларга жавоб қайтаришим керак бўлади. Бу саволларга, аввало, ўзимиз жавоб беришимиз керак.

Сўнгра СССР Президенти мунозарада тилга олинган аниқ-равшан масалаларга тўхталди. Озиқ-овқат — биринчи муаммо, деб таъкидлади у. Агар биз нархларнинг мутаносиблиги ҳақидаги масалани ҳал қилсак, деҳқончилик соҳасининг ходимлари билан гаплашишимиз осонроқ бўлади. Шу куннинг вазифаси етиштирилган жами ҳосилни ҳеч нобуд қилмасдан йиғиштириб олишдан, ҳамма озиқ-овқат корхоналарини ишга солиб юборишдан иборат. Буни барча жумҳуриятларнинг раҳбарлари назорат қилишлари керак. Бу соҳада қаттиқ марказлаштиришсиз иш қила олмаймиз. Ҳа, кўпгина равнақ топаётган иқтисодиётлар ҳам шу йўлдан бормоқда.

Шундан кейин молиявий аҳволни соғломлаштириш мавзуи кўтарилди. Бу соҳада биз ҳеч бир фикрга кела олмаяпмиз. Бугунги муҳокама ҳам буни яна бир бор кўрсатди. Ҳолбуки, мазкур масалада бир фикрга келинмаса, тангликка қарши дастур — бамисоли совун кўпигидир.

Бу ҳолда бозор ҳақида гапиришдан маъно чиқмайди. Шу сабабли келишиб олинган ишларни бажармоқ керак. Акс ҳолда бутун банк тизими устидан қаттиқ назоратни жорий этишга тўғри келади. Шахсан мен бунинг тарафдори эмасман.

Биз ўз бозоримизни, умумий иқтисодий маконимизни сақлаб қолишимиз мумкин ва лозим. Бутун дунё бизни шунга даъват этмоқда. У ердагилар биз ҳозир эга бўлган нарсаларга интилмоқдалар, сармоялар, моллар, хизматлар, ишчи кучи йўлидаги тўсиқни олиб ташламоқдалар. Аввалига қийинчиликни ўзимиз вужудга келтириб қўйиб, кейин уларга қарши ўзимиз курашмоғимиз ўринли бўлармикан?

Чинакам қатъийлик шошқалоқлик билан қадам қўйиш эмас, балки ягона бир тизимда ҳаракат қилишдир. Мен — Иттифоқ шартномаси руҳида ҳаракат қилиниши тарафдориман, жумҳуриятларнинг имкониятлари кенгайтирилиши тарафдориман. Товар ишлаб чиқарувчилар чинакам эркин бўлмас экан, ҳақиқий бозор бўлмайди. Мулкчилик ҳақидаги масалалар мажмуини тезроқ ҳал этиш кераклигининг боиси ҳам ана шу.

Охир-оқибатда ҳамма нарса тотувликка, бинобарин, Иттифоқ шартномасига бориб тақалади. Биз ягона ёндашувларни ишлаб чиқиш, бир муросага келиш учун кўп тер тўкдик. Агар биронбир кимса буни бузмоқчи бўлса — бунга қайси томон ҳаракат қилмасин — эришилган бирликни кўкрак кериб ҳимоя қилмоқ керак. Омон қолиш йўлидаги муштарак имкониятимиз мана шу, деб таъкидлади М. С. Горбачев.

Б. ГРИШЧЕНКО,
Б. ШЕСТАКОВ.
ТАСС шарҳловчилари.

АСЛИМИЗНИ ҚАДРЛАЙЛИК

(Давоми. Боши биринчи бетда).

ларни тўкиб солади. Бу томони аъло. Бироқ, келганлар дастурхонимиздан миннатдор бўлсаларда, ховлиларимиз, яшаш тарзимиздан ранжишлари аниқ. Кўп жойларда уй-жойларни сақлаш, тартибга келтириш, тозалашга эътибор жуда суст. Ҳовли, уй саҳни, унинг атрофини тоза, обод тутишда баъзан қоқинамиз.

Ўрни келиб қолди, оила одоби ҳақида ташвишларимни айтмасам иложим йўқ. Қадимги маданият хазинасида Шарқ одоби алоҳида ўрин тутади. Одоб-ахлоқ шакллари хилма-хил, аммо маъно моҳияти битта — инсонийлик. Кичикнинг кексага ҳурмати, каттанинг кичикка муруввати, рафиқанинг оила бошлиғига эҳтироми, эрнинг жуфти ҳалолига илтифоти, меҳмон ва мезбон ўртасидаги муносабатлар... — ахлоқ-одоб қоидаларининг ҳад-ҳудуди йўқ. Аввалги вақтларда ўғиллар билан қизлар алоҳида ўқитилган. Илм йўллари билан бир қаторда тарбияга жуда катта эътибор берилган. Маданий инқилобни байроқ қилиб, энг табаррук мерос — одоб-ахлоқ тузукларини эскилик қолдиқлари дея парчалаб ташланди. Ваҳолонки, кўзимизга эски кўринган шакллар орасида мағзи тўқ уруғлар ҳам куйдириб ташланди. Етмиш йилдан ортиқ вақтдан бери янги турмуш учун кураш ғоясига берилиб асрлар давомида сайқалланиб келган ноёб қадриятларимизни бой бердик. Қадриятлар бузилиши билан биргаликда имон-эътиқодга путур етди.

Бугунги кунга келиб ҳаммамиз ёқамизни чангаллаймиз: нега кўча ва майдонларда, ҳатто жамоат гавжум жойлар — транспорт, кинохоналарда бемалол сўкинадиган, тамаки бурқситиб тўғри келган томонга пуфлайдиган ёшлар кўпайиб кетяпти. Ёш-ёш қизлар табиат берган чеҳраларига турли бўёқларни суртиб баданларини тобора очиқ кўрсатадиган кўйлаклар кийишмоқда. Кўр-кўрона ғарбча русумларга тақлид қилиш, бунга бепарво қараш маънавий қадриятлар топталишига сабаб бўлмаётганмикан?

Мен бир деҳқон фарзанди, қишлоқ зиёлиси сифатида аксар йўл ва кўча ёқаларида жойлашган мактаб майдончаларида эндигина вояга етаётган навниҳол қизларимизга таранг форма кийдириб, ўғил болалар билан аралаштириб югуртиришларига қўшилолмайман. Ахир муҳтарам биродарлар, ўтмишда алоҳида ўқитилган, одоб сабоғи олган қизлар кам бўлишмаган. Шоира-ю фозилаликда ном чиқаришган. Ҳеч бўлмаса ўз фарзандларига муносиб тарбия беришган. Аммо бу билан мен ўтмишни қўмсаётганим йўқ. Аксинча, замонавий педагогика илми тарбия соҳасида етилиб қолган муаммоларни ҳал этишда даврга мос ечимларни ҳали топа олмаётганини таъкидламоқчиман, халос.

Жумҳуриятда янгича талаблар асосида миллий мактаб яратиш йўлида дастлабки қадамлар қўйилаётганлигини тўла ёқлайман. Бинобарин, янги миллий мактабда еттинчи синфдан бошлабоқ рўзгор ва оила сабоғини бера бошлаш лозим, деб ҳисоблайман. Ота-онани, акани, турмушда эр ва қайнота-қайнонани ҳурматлаш, нон ёпиш, сигир соғиш, таом пишириш ва ҳоказо вазифаларни бирданига ўрганиб бўлмайди. Маънавий дунёси бой ва пок одамгина илмни маҳкам ушлаб, ўз соҳасида ихтиро ва кашфиётлар яратишга қодир.

Енгил-елпи турмуш ва меҳнатсиз сафоларга берилиш маънавиятни кемиради. Бу борада ҳаёсиз фильмлар, айниқса видео деб аталмиш фахш тасвирлар етилмаган бўғинларни сусайтириб, фарзандларни руҳан майибликка дучор қилмоқда. Биз шармсиз видеолар, одобга зид кўнгил очиш усулларини хўжалигимиз ҳудудига қўймадик, қўймаймиз ҳам.

Оилада, мактабда, маҳаллада, қариндошлар орасида ахлоқ-одоб сабоғини олмаган ўғил-қиз бўй етиб оила қуриш поғонасига борди дейлик. Марҳамат, ЗАГС бор, ариза ёзинг. У ёғига-чи, ниҳоятда қисқа «мен севаман, сен севасанми» қабилида савол-жавоб қилинади ва дарров ёш оила тузилади

қолади. Бўлажак эрнинг, рафиқа бўлмишнинг масъулияти, бурчлари ва ҳуқуқлари қаёқда қолди? Яна маънавий меросга мурожаат қилишга тўғри келади. Илгари никоҳ маросими мулла (албатта у киши маҳалла ёки қишлоқнинг энг ҳурматли одами), икки томондан гувоҳлар, вакил оталар, яқин қариндошлар иштирокида ўтказиб келинган. Инсон умрининг энг нозик, унутилмас бу дамлари ортиқча эҳтирослардан анча холи, масъулият туйғуси уйғонган жиддий бир шароитда ўтсин, дейман.

Ажралишлар, оила бузилишлари балоси ҳозир шаҳарлар, ҳатто қишлоқларимизга ҳам етиб келди. Албатта, хою-ҳавас туфайли қурилган оилалар кўпга бормаяпти: келинлар чеки йўқ ҳуқуқларни талаб қила бошлайдилар, оила масъулияти зиммасига маҳкам қўйилмаган куёв йигитлар ҳаётнинг дастлабки кунларидаёқ мағлубиятга учрайдилар. Охир-оқибат жамиятда ёш-ёш бева жувонлар кўпаймоқда. Тирик бевалар, тирик етимлар кўпайган юртда соғлом жамият қуриш мушкул. Биз ҳурматли кекса отахон ва онахонлардан ҳеч илож қолмай ажраган эркак ва аёлларни вақтида тенгини топишда ёрдамлашишларини сўраймиз. Қишлоқдаги ёш оилаларни моддий ва маънавий мустаҳкамлашда Ўзбекистон Президенти И. А. Каримовнинг томорқа ери бериш ҳақидаги тарихий Фармони қишлоқлардаги мана шу дардга бамисоли малҳам бўлиб тушди. Зеро, уч-тўрт келинлик ҳовлилардаги ноқулайлик барҳам топди. Бир парча ер олган оила энди ўз аравасини ўзи тортади. Мустақил турмушнинг ўзи уларни тарбиялайди.

Жамоа хўжалигимиз Президент фармонларини бажара бориб сўнгги икки йил ичида ерсиз оилаларга 500 гектар ерни томорқа қилиб тақсимлаб берди. Ажратилган ерларда уй солишга ҳам баҳоли қудрат ёрдам беряпмиз. Жумладан, хўжалик аъзолари ҳар мингтаси 100 сўмдан пишиқ ғишт (бозорда 250 сўм) билан таъминланмоқда. Ёшларни иш билан банд этиш йўлида қатор тадбирларни кўрмоқдамиз. Чунончи янги боғлар барпо қилинаётгани ҳам бекорга эмас ахир.

Ҳозирги вақтда яна бир қалтис таклиф пайдо бўлиб, унинг муаллифлари у ер-бу ердан, чекка-чеккадан бош кўтаришяпти. Уларнинг фикрича, колхоз ва совхозларнинг кераги йўқ эмиш, ерларни хусусий мулк сифатида бўлиб ташлаш истиқболли бўлармиш. Аввало, бу ғоя, таъкидлаб ўтиш керакки, бизнинг меҳнат фаолиятимизга зиддир. Қолаверса, ҳар бир қулоч жой ҳисобли бўлган Фарғонадай вилоятда буни амалга оширишни хаёлга ҳам келтирмаслик керак. Очиғи, бундай ҳаракат кўпорувчиликдан бошқа нарса эмас. Хўп, ерларни бўлиб бериб колхоз-совхозларни тугатдик ҳам дейлик, унда бутун сув ва суғориш тармоқлари, каналлар, сув омборлари, ариқ-зовурлар, дренаж тармоқларини ким бошқаради-ю, унинг тўловларини ким зиммасига олади. Жуда катта кучга эга бўлган техника комплекси кимнинг тасарруфига киради?

Йирик ва сертармоқ хўжалигимизда 21 минг аҳоли бор. Айни кунда бизда истиқомат қилаётган ҳар бир киши ҳисобига 8 сотихдан ҳайдаладиган майдон қолди. Ҳозирда 3-4 йилдан буён муттасил аҳолига уй-жой ва томорқа учун 100-120 гектардан ер ажратиляпти. Одамларга ерни бўлиб бердик, дейлик. 30-40 сотихданми тақсимланар. Энди шунчагина арзимас ерда етиштирилган ҳосилнинг фойдасидан харажати ортиб кетмайдими? Беш гектарли бир пайкалда 10 киши деҳқончилик қилиб бир хил экин экмайдику, сув, механизацияни қўллаш қандай кечади бу ҳолда? Буни ҳам қўя турайлик. Ер бўлиб берилиб, колхоз ва совхозлар тугатилган тақдирда шу ерда яшаётган одамларга ичимлик суви, табиий газ, электр энергия, йўл ва кўприклар қуриш ва бошқа ижтимоий таъминотни ким яратиб беради? Ўйламай қилинаётган таклифлар, яхши таҳлил қилинмаган ғоялар ортида одамларни безовта қиладиган, чўчитадиган ғаразли мақсадларни кўзловчи ниятлар ётгани сир эмас. Шунинг учун аравани турли томонларга тортқиламай, аҳилликка интилишимизни давр тақозо этяпти.

Вилоятимиз, хусусан барча деҳқонларимиз олдида катта масъулиятли юмушлар турибди. Бободеҳқон омон бўлса уларнинг ижросини топади. Ноумид шайтон, балки келгуси йилда ҳозирги кунимизга қараганда яхшироқ, тўкинроқ яшармиз. Бу эса бугун ҳар биримиз ўз ўрнимизда қандай меҳнат қилишимизга боғлиқ.

М. ШЕРБУТАЕВ,
жумҳуриятда хизмат кўрсатган қишлоқ хўжалик ходими, «Совет Ўзбекистони» рўзномаси таҳрир ҳайъатининг аъзоси.

ИШБИЛАРМОН КИШИЛАР ХИЗМАТИДА

● Тошкент почтамтида янги хизмат тури — электрон почта жорий этилди.

Телеграммалар қабул қилинадиган дарчадан тадбиркорларнинг ўзаро ёзишмалари, шахсий хат-хабарлар ҳам қабул қилинади. Алоқа ходимлари телефакс орқали зарур ҳужжатларни мамлакатнинг исталган ерига етказибгина қолмай, айни вақтда, буюртмачининг хоҳишига кўра чет эллардаги мижозлар билан ҳам боғланадилар. Корхоналар, ташкилотлар, кооперативлар, шунингдек, хусусий кишилар почтамт билан ана шундай хизмат турига узоқ муддатли шартномалар тузишлари мумкин. Бундай хизмат турининг нархи ҳам унчалик қиммат эмас: телефон орқали хабардор қилиш билан ҳужжатни қабул этиш 50 тийин, одатдаги хабарни кун мобайнида ўз эгасига етказиб бериш учун эса атиги 3 сўм, зудлик билан — уч соат мобайнида етказиб бериладиган хабарлар учун эса 9 сўм ҳақ олинади.

(ЎзТАГ мухбири).

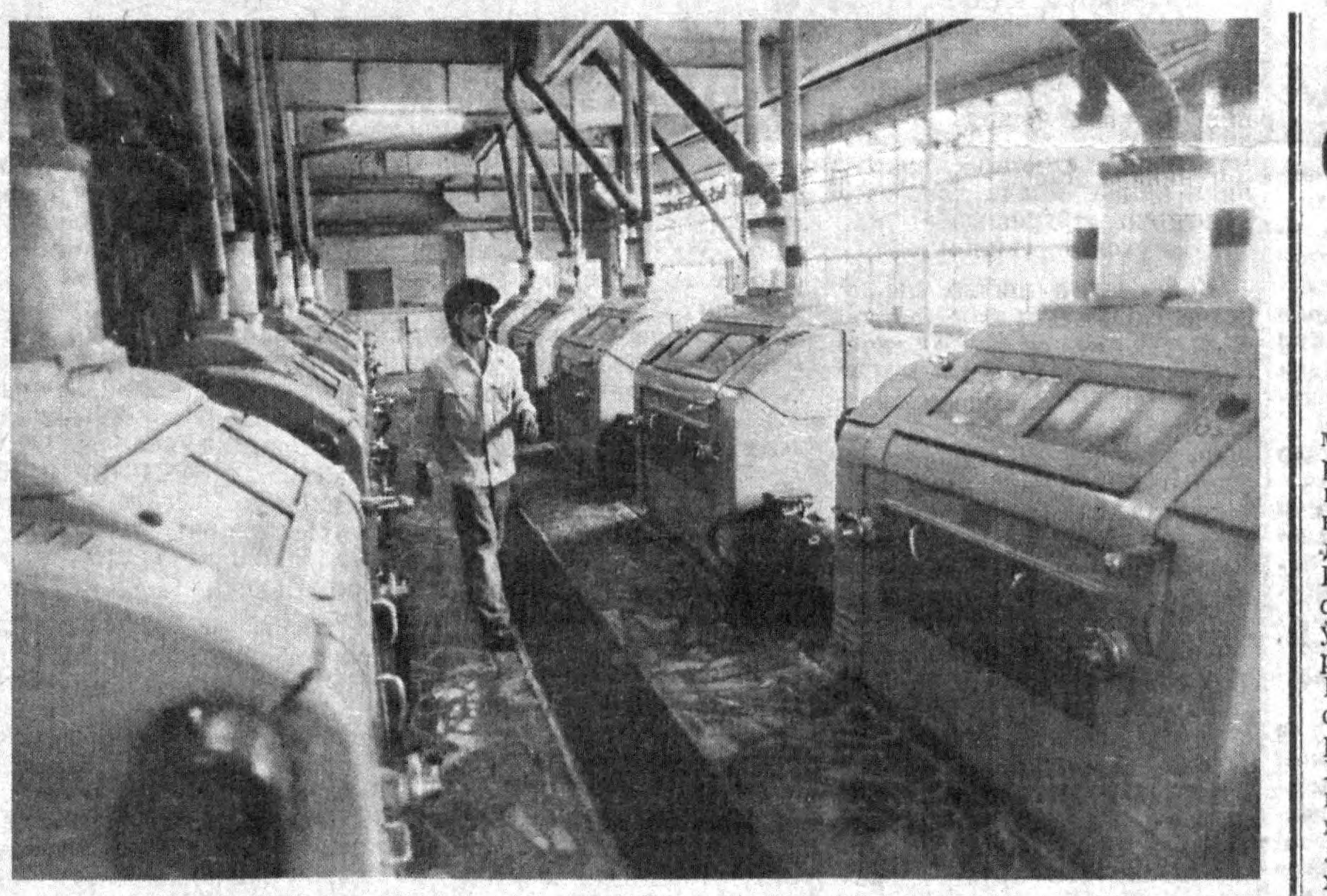

● Тошкент вилоятидаги Оҳангарон нон маҳсулотлари комбинатида ишлаб чиқаришни қайта таъмирлаш ишлари қисқа муддатларда тугатилди. Иккита тегирмон техник қайта жиҳозланди. Эндиликда ўтказилган ушбу тадбирлар туфайли корхонада маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажми кўпайиб, сифати бирмунча яхшиланиб бормоқда.

СУРАТДА: қайта жиҳозланган цехда иш қизғин.

В. МИЛЕНЬКИЙ (ЎзТАГ) олган сурат.

Ўзбекистон ССР Олий Кенгашининг Раёсатида

(Давоми. Боши биринчи бетда).

Янги тузилган баъзи комитетлар ва комиссиялар раисларининг шахсий таркиби тўғрисида Раёсатнинг қарори қабул этилди. Халқ депутати Э. Н. Хўжаевнинг Иқтисодий ислоҳот, бюджет сиёсати ва маҳаллий ўзини ўзи бошқариш комитетининг раиси; халқ депутати П. Қ. Қодировнинг Халқ таълими, фан ва маданият комитети раиси; халқ депутати Т. Ҳайдаровнинг Қурилиш, меъморчилик, уй-жой-коммунал хўжалиги ва ободонлаштириш комитети раиси ҳамда халқ депутати Ф. Н. Нажмиддиновнинг Саноат, халқ истеъмол моллари, аҳолига хизмат кўрсатиш ва савдо комитети раиси вазифасини бажаришига рухсат берилди. Депутатлардан А. Х. Тошкенбоев ва А. А. Асқаровларнинг асосий иш жойидаги масалаларни ҳал этишга кўпроқ эътибор бериш имконияти яратилиши ҳақидаги аризалари эътиборга олиниб, уларни ўзлари эгаллаб турган тегишли комитетларнинг раислари лавозимларидан озод этиш тўғрисидаги илтимоси қондирилди. Деҳқончилик-саноат мажмуи ва сув хўжалиги комитети раиси ҳамда Олий Кенгаш Раёсатининг аъзоси вазифаларини ижро этиш 382-Ворошилов сайлов округидан сайланган халқ депутати Шовкиддин Мирзаев зиммасига юклатилди. Бундан ташқари Раёсат Ошкоралик ва депутатлик одоби комиссиясининг раиси ҳамда Олий Кенгаш Раёсатининг аъзоси вазифаларини 102-Салор сайлов округидан сайланган халқ депутати Эркин Турдиевич Шайхов зиммасига бир овоздан юклади.

Раёсатнинг ушбу қароридан келиб чиқадиган ҳамда давлат ҳокимияти олий органининг ҳуқуқ доирасига кирадиган масалалар Ўзбекистон ССР Олий Кенгашининг навбатдаги сессияси тасдиғига киритилади.

Ўзбекистон ССР Олий Кенгаши Котибиятининг девони тузилишини такомиллаштиришга оид тадбирларни ҳам амалга ошириш зарур деб топилди.

Раёсат мажлисида ўртоқ Н. Р. Ҳамроевнинг «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган ирригатор» фахрий унвонини тиклаш тўғрисида қарор қабул этилди.

Ўзбекистон ССР Халқ назорати комитетининг 1991 йил июль-декабрь ойларига мўлжалланган иш режалари тасдиқланди.

● Бозор иқтисодиёти ва ҳаёт

МАҚСАД — ИШ БИЛАН ТАЪМИНЛАШ

Жиззах — йирик иқтисодий потенциал ва тез ўсиб бораётган меҳнат ресурсларига эга бўлган вилоятлардан бири. Бу ерда кейинги йилларда аҳолини иш билан таъминлаш муаммоси босқичма-босқич ҳал этилмоқда. Ҳўш, бунга қандай эришиляпти! Аҳолини ижтимоий фойдали меҳнатга жалб қилишдаги тажрибалар нималардан иборат! Бу ҳақда Жиззах вилоят меҳнат ва ижтимоий масалалар бошқармасининг бошлиғи С. ХОЛМАТОВ жамоатчи мухбиримизга қуйидагиларни гапириб берди.

— Аввало, шуни айтишим керакки, — деди Соли Холматович, — биз бошқарма таркибини давр талабларидан келиб чиққан ҳолда бутунлай қайта қурдик. Ишга жойлаштириш ва касбга йўналтириш марказлари, иш билан таъминлаш бюролари тузилиб, вилоятдаги барча районларда ҳамда Жиззах шаҳрида улар фаолият кўрсата бошлади. Бу марказ ва бюролар хўжалик ҳисоби асосида иш юритмоқда.

Эндиликда ишга жойлаштириш масалаларини самарали ва тўлиқ ҳал қилиш, ишчи кучига бўлган талаб ва эҳтиёжни аниқ тартибга солиш, фуқароларнинг касб тайёргарлиги ва қайта тайёргарлигини ўтказиш ҳамда ишсизларни ижтимоий ҳимоя қилиш мақсадида жойларда меҳнат биржалари ташкил этдик. Ўзига хос меҳнат бозорига айланган бу биржалар ишга жойлаштириш, касб ўқуви ва қайта тайёрланиш имкониятлари ҳақида аҳолини аниқ ва тўлиқ ахборотлар билан таъминлайди. Бундан ташқари улар ҳудудлараро меҳнат ресурсларини тақсимлаш, бошқа жойга бориб ишлашни хоҳлаган фуқароларнинг кўчиши ва ишга жойлашишини таъминлаш масалаларини ҳал қилишда ҳам ёрдам беради.

Ўтган йили вилоятда «Иш билан таъминлаш» дастури ишлаб чиқилди. Жойларда унда белгиланган тадбирларни амалга ошириш учун тегишли ишлар бошлаб юборилди. Жумладан, 1990 йилнинг 1 мартигача қадар шаҳар ва қишлоқларда уй ва ҳовлиларни айланиб, ишга жойлашиш ниятида юрган кишиларнинг рўйхатини олдик. Бундай ишсиз фуқаролар 40 минг кишини ташкил этди. Ушбу рўйхатга асосланиб, шаҳар ва қишлоқларда аҳолини иш билан банд этишнинг беш йилга мўлжалланган аниқ режалари белгиланди.

Дастурда қайси маблағ эвазига ва қандай қилиб меҳнат ресурсларининг ўсишини мавжуд иш ўринлари билан тенглаштириш, бозор муносабатларидан келиб чиққан ҳолда кадрлар тайёрлаш ва қайта тайёрлашни йўлга қўйиш масалалари ҳам ҳисобга олинди. Айниқса, биринчи навбатда ёшларни ишга жойлаштириш лозимлиги қатъий таъкидланди. Бу йўналишдаги дастлабки вазифа ҳунар-техника таълими системасини қайта қуришдан иборат бўлади. Зотан, вилоят халқ хўжалигини кадрлар билан таъминлашда ҳунар-техника билим юртларининг роли катта. Шу йилнинг биринчи январигача бўлган маълумотларга кўра, вилоят ҳунар техника билим юртларида 6 мингдан зиёд ёшлар таълим олишмоқда. Беш йил мобайнида ўнлаб мутахассисликдаги 20 минг ишчи тайёрлаш кўзда тутилган.

Ўтган йилларда бу соҳада яхши бир тажриба бор эди. Автотранспорт ҳайдовчилиги, автослесарлик, моторист ва электр пайвандловчилигига қизиққан ёшларни РСФСРнинг Нижний Новгород вилояти ҳунар-техника мактабларига шартнома асосида ўқишга юборардик. Лекин 1991 йилдан бошлаб улар кадрлар тайёрлашда ёрдам беришдан бош тортишди. Эндиликда бундай ихтисосдаги кадрларни ўзимизда етиштириб чиқишга тўғри келяпти. Шунинг учун ҳам ҳунар-техника мактабларини тажрибали ўқитувчилар билан мустаҳкамлаш чораларини кўряпмиз. Ҳозир жумҳурият техникум ва олий ўқув юртларида шу мақсадларда вилоят учун 9 та ихтисос бўйича 45 нафар ўрта махсус, 68 нафар олий таълим мутахассислари тайёрланмоқда.

Вилоят дастури 1991—1995 йилларда ишлаб чиқариш соҳасига 90 мингдан зиёд кишини жалб қилишни кўзда тутади. Бу масалани ҳал этишда халқ хўжалигининг турли тармоқларида янги иш жойлари ташкил этишга эътибор қаратилади. Шу ўринда бир нарсани айтиш зарур: қаердаки янги корхона, цех ва филиал очишга ҳаракат қилинса, ўша жойда меҳнат ресурсларини ишга жойлаштириш осон кечади.

Биргина мисол. Дўстлик районида дон маҳсулотлари комбинати ишга туширилиб, 200 дан зиёд ишчи ва инженер-техник ходимлар ўз иш жойларига эга бўлишди. Бошқа районларда ҳам саноат комбинатлари, кичик қайта ишлаш заводлари, маиший хизмат пунктлари қурилиб, ишсиз аҳоли ижтимоий фойдали меҳнатга жалб қилиняпти.

Жиззах трикотаж ишлаб чиқариш бирлашмаси Маржонбулоқ, Зомин ва Зарбдорда ўз филиалларини ташкил этишни мўлжалламоқда. Тошкент асбобсозлик заводи эса Бахмал районида ўз филиалини очишга қарор қилди. Хуллас, бундай мисолларни кўплаб келтириш мумкин. Айни пайтда ноишлаб чиқариш соҳасида фойдаланишга топширилаётган объектлар ҳам қўшимча ишчи ўринларини барпо этишга хизмат қиляпти. Ўтган беш йилда бу соҳада меҳнат қилаётганлар сони 40 фоиз ошиб, 93 минг кишига етди.

Бизда ўрганса бўладиган яна бир тажриба бор. «Иш билан таъминлаш» дастурини бажариш учун ноанъанавий усуллардан кенг фойдаланяпмиз. Яъни ёш болали аёллар учун уй меҳнати, якка меҳнат фаолияти, қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари етказиб бериш учун шартнома муносабатлари, халқ амалий санъати намуналарини тайёрлаш ва бошқа ҳунармандлик ишлари йўлга қўйилмоқда. Бундай иш билан шуғулланаётганларга меҳнат дафтарчаси берилиб, пенсия ёшига етганда бу фаолият ҳам ҳисобга олиняпти.

Албатта, аҳолини иш билан таъминлашда муаммолар анчагина. Маҳаллий саноат корхоналарида, маиший хизмат, матлубот кооперацияси ва қишлоқ хўжалиги соҳаларида ҳали имкониятлардан тўлиқ фойдаланилгани йўқ. Жумладан, смена коэффицентини ошириш, филиаллар, цех ва устахоналар ташкил қилиш, ёрдамчи хўжалик ва пуллик хизматни ривожлантиришга эътибор суст. Бошқа турдаги салбий кўринишлар ҳам бор.

Расмий маълумотларга кўра, вилоятда 1,5 минг бўш иш ўринлари мавжуд. Масалан, биргина Жиззах шаҳар саноат корхоналарида 817 та иш ўрни бўш турибди. Бироқ ишсизлар буни эгаллашга шошилишмаяпти.

Ҳўш, бунга сабаб нима? Аввало, кишиларни бу ерлардаги меҳнат шароити, иш ҳақи қониқтирмайди. Биз шаҳардаги сут заводи ва гўшт комбинатлари фаолияти билан танишганимизда, ишчилар ўта оғир қўл меҳнати билан шуғулланаётганлигининг гувоҳи бўлдик. Бу — кўпчиликнинг кўнглини ишдан совутмоқда, кадрлар қўнимсизлигига сабаб бўлмоқда.

Бироқ биз қўл қовуштириб турганимиз йўқ. Жумҳуриятда биринчи бўлиб ишсизларга 60 сўм миқдорида вақтинчалик нафақа тўлашни жорий қилдик. Ҳисобларга кўра, республика ва маҳаллий бюджетдан ажратиладиган ушбу нафақа миқдори 2,5 миллион сўмдан ошиб кетади.

Аҳолини иш билан таъминлаш масалаларини ҳал қилишда бизга вилоят партия, совет ва хўжалик ташкилотлари яқиндан ёрдам беришяпти. Шу боис бу борадаги тадбирларимиз асосан муваффақиятли амалга оширилмоқда. 1986—1990 йилларда вилоятдаги меҳнат ресурслари 61,2 минг кишига кўпайди. Худди шу давр мобайнида 55,8 минг кишини халқ хўжалигининг турли соҳаларига жалб қилдик. Айниқса, ўрта мактабни битирган ёш йигит-қизлар, армия хизматини ўтаб қайтган ёшлар биринчи навбатда иш билан таъминланди.

Эндиликда бу йўналишдаги тадбирларимизни янада кенгайтириб бормоқдамиз. Бизнинг яқин келажакдаги мақсадимиз — вилоят аҳолисини зарур даражада иш билан таъминлаб, ишсизлик муаммосининг ҳал этилишига муносиб ҳисса қўшишдан иборат.

И. АҲМЕТОВ ёзиб олди.

• *Диққат: тажриба*

ДАЛАДА—ЗАВОД, ЗАВОДДА—ПАЙКАЛ

◉ Даромади баланд экин...

◉ Боғ яратиш: олтмиш йилда — 115 гектар, икки йилда 500 гектар

«Москва» жамоа хўжалигида пахтани ардоқлашади. Асос бор — хўжаликнинг ордендорлиги (бундан ўн беш йил бурун «Меҳнат Қизил Байроқ»ни олди) — пахтадан. Йилига 15—16 миллионлик даромад — пахтадан. Хуллас, 20 мингдан зиёд жоннинг фаровон рўзғорони — пахтадан.

Нима қилсинларки, бошқа зироатлардан катта наф кўрмадилар. Озуқабоп экинларнинг бир гектари берган фойда минг сўмга етиб-етмай қолди. Икки чорвоқ боғлари бор. Мева сотишнинг азобини айтинг: шафтолиними ёки зардолиними машинага юклаб тайёрлов идорасига элтадилар. Тайёрловчилар, вагон йўқ, жой йўқ. Дўконга олиб бор, дейди. Дўкончи, шафтолинг эзилиб қолибди, ярмини чегириш шарти билан қабул қиламан дейди. Боғбон боғбон бўлганига минг пушаймон қилиб, изига қайтади. Яхшиямки, боғдорчиликда мевани совуқ урди, мевани шамол тўкди, деган баҳоналар бор... Пахта бўлса... ўтган йили бир гектар пахтазор колхозга тўрт минг сўмга яқин даромад берди. Турди Сайидов бошлиқ бригадада бу рақам 4 минг 400 сўмга тўғри келди. Бу мевазорлар бераётган даромаддан тўрт баробар кўп демак.

— Лекин пахта ўтган йили озгина чекинди, — дейди кулиб хўжаликнинг бош иқтисодчиси Чори Муҳаммадиев. — Роман Ким деган ижарачимиз бор. Бригадаси 53 гектар ерда турли зироат экади: тарвуз, картошка, пиёз. Бригада колхозга бултур 746 минг сўм даромад келтирди. Биласизми, гектарига қанчадан тушади бу — 14 минг 700 сўмдан! Энди бу энг пешқадам пахтачилик бригадасининг кўрсаткичидан-да 3,5 баробар зиёд. Ана, сизга фойда. Яратган даромаднинг 70 фоизини бригадага иш ҳақи қилиб берамиз. Бу 541 минг сўм бўлади. Аъзоларига — 40 кишига тақсимлаймиз: 13,5 минг сўмдан тушади. Турди Сайидов бригадасидан бир сувчи 5 минг сўм даромад қилган деб мақтаб ўтирувдим. 13 ярим минг қайда-ю, беш минг қайда.

Роман Ким бошлиқ ижарачилар кўп ҳам осмонни уйиб ҳосил етиштирганлари йўқ. Масалан, ҳосилдорлик полизники — 180, картошканики — 110 центнердан тўғри келди. Лекин маҳсулотни пуллашга қолганда аломат иш қилдилар. Узоқ шаҳарларнинг савдо идораси билан шартнома туздилар. Шартномани бажардилар. Ижарачи бор: айтайлик, тарвузни июнь ойи бошида етиштиради-да, ҳужжат-пужжат қилиб ўтирмасдан бозорга чиқариб сотади.

Бизда кетмайди бунақа савдолар. Маҳсулот жўнатилган шаҳарлардан тўғри колхознинг хазинасига пул оқиб тушаверади. Чунки назорат маҳкам бўлди. Раисимиз Эргаш Жумаевнинг ўзи назорат қилди. Хўжаликнинг бошлиғи назоратга маҳкам турсин-чи...

Бир гектардан 14 минг сўм даромад... Эргаш Жумаевнинг фикри-ёдида шу рақам айланди. Нега энди бошқалар ололмайди шу даромадни, бошқа зироатлар бермайди шу даромадни?

Бозорга қарасаки, бир килограмм ёнғоқнинг нархи 10 сўм. Майиз ҳам шу. Бодом — 18 сўм. Бир гектарда неча туп ёнғоқ дарахтини ўстириш мумкин? Бир дарахт неча килограммгача ёнғоқ бериши мумкин. Агрономлар айтишича, бир гектар ердан ҳеч бўлмаганда 30—40 центнердан ёнғоқ етиштирса бўлади. Ўша ёнғоқнинг килограммини 10 сўмдан эмас, 5 сўмдан сотса бўлади. Шу йўл билан бир гектар ёнғоқзордан 15 минг сўмгача даромад олса бўлади. Майиздан ҳам, бодомдан ҳам шунча даромад қилиш мумкин.

Эргаш Жумаев қўлидаги қаламни қарс эткaзиб стол устида сочилиқ турган қоғозга урди. Катта боғ яратамиз, деди. Ўтган йили 100 гектарда дарахт ва ток кўчатини ўтказган бўлсак, бу йил 400 гектарга кўчат қадаймиз дейди. Бу колхоз 60 йилда яратган боғидан беш баробар катта боғ бўлади, деди.

Шундай қилиб, ҳозирча зироат экилмаган Қособа даштида янги бўлим ташкил қилдилар. Боғдорчилик бўлими. Дашт ўз географик маъноси билан даштлигича қолаверади. Даштга сув чиқарадилар ва дарахт ўстирадилар. Дарахтлар даштнигина эмас, дастурхонларни, эл-юртни яшнатадилар. Иқтисодчиларнинг ҳисоб-китобларини яшнатадилар.

Сайдам Мусаев билан гаплашиб қолдим. Механизатор. 25-бригадада — пахтада ишлайди. Механизаторман деб фақат тракторнинг атрофини олиб турмайди. Қиш ойлари одамлар қатори ариқ қазийди, ер текислайди. Ёзда бўлса, вақт топганда эгатга сув таради. Шийпон қошидаги полизни чопади. Хуллас, шу заминнинг эгаси.

Хўжаликда бундан кейин ҳам суғориладиган беш минг гектарга яқин майдоннинг қарийб учдан икки қисмида пахта етиштирилади.

— Яқин беш йил ичида пахтадан оладиган даромадимизни 2,5-3 баробар оширишни мўлжалламоқдамиз, дейди бош иқтисодчи. — Пахтанинг давлат харид нархи оширилгани бу ниятимизга хизмат қилади. Лекин асли имконият бошқа томонда. Ўзимизнинг пахта тозалаш заводимизни қуриб оламиз. Мана, колхозимизнинг прораби Ғаффорбой Алиқулов айтсин. Заводнинг лойиҳа қиймати беш миллион сўм. 5 минг тонна тола ишлаб чиқарадиган бўлади. Шундан сўнг биз пахтанинг чигитидан тортиб, улюк деган чиқиндисини ҳам олтинга пуллаймиз керак бўлса. Ана ўшанда ҳов, Жовли Алибоев деган колхозчимизнинг йиллик даромади бугунгидай 5 минг эмас 15 минг сўм бўлади. Ана шундан сўнг ажабмаски, ўзимизнинг йирик тўқимачилик фабрикамизни қуришга киришсак.

Олимжон УСАНОВ.
«Совет Ўзбекистони» мухбири.
Сурхондарё вилояти. Қумқўрғон райони.

ДАШТЛАРДАДИР МАЖНУН ИЗЛАРИ

Маълумки, ҳақиқий ижодкор ҳамма вақт ҳар қандай вазиятда юрганда ҳам, турганда ҳам ижод билан банд бўлади. Алишер Навоий ҳам Ҳиротдан Самарқандга бораётганида ва аксинча қайтаётганда Сурхон ва Қашқа воҳаларидан ўтадиган карвон йўлларидан юрар экан, ўз асарлари учун бу воҳадан кўпдан-кўп илҳом олган. Ушбу мақолада улардан икки лавҳа келтирамиз.

XV АСРДАГИ НИКОҲ МАРОСИМИ

Алишер Навоий асарлари нафақат ўзбек тили ва адабиёти, балки ўзбеклар расм-русумлари, жумладан никоҳ маросими ҳақида ҳам қизиқарли маълумот беради. Шоир «Лайли ва Мажнун»да Ибн Салом ва Лайли никоҳини қуйидагича тасвирлайди:

Ҳам Ибни Салом иттифоқи,
Соз айлади уйлару яроқи.
Ҳар неки керак қилиб мурттаб,
Лайли ҳашамиға сурди маркаб.
Чиқтилар алар дағи топиб ком,
Бердилар анча уй ичра ором
Хайлини дағи тушурдилар бот,
Бахм ичра қадаҳ келтурдилар бот.
Ул навъаки расм эрур зиёфат,
Айлаб анга доғи кўп изофат.
Айш айладилар неча туну кун,
Ким не куни майсиз эрди, не тун.
Чун бўлди маҳалки ақди тазвиж,
Бергай бу нишод ишиға тарвиж.
Бўлмиш эди соат ихтиёри,
Жаъм ўлди қабила аҳли бори.
Тил чекти хатиби ҳарзапайванд,
Ақд ичра куёвни айлади банд.
Чун топти никоҳ иши саранжом
Лайли ғарамиға урдилар ғом
Ким майл этибон туман жафоға,
Бергайлар ул ойни аждаҳоға.
Ёр илги чу илгига ёвушти
Мискинға ғариб қисса тушти.

Ушбу парчадан кўриниб турибдики, никоҳ тўйи қоидасига биноан Ибн Салом, яъни куёв тараф вакиллари Лайли, яъни келинникига борадилар. Бу ерда бир неча кун давомида базм бўлади. Сўнгра куёв қавмлари иштирокида хатиб (никоҳ ўқувчи) келин ва куёвни никоҳлайди. Никоҳдан сўнг Ибн Салом Лайлига қўлини яқинлаштирганда юраги ёмон бўлиб қолади.

Бу ерда тасвирланган никоҳ тўйини ҳозирги ўзбек тўйлари билан солиштириш шуни кўрсатадики, у Қашқа ва Сурхон водийларидаги қипчоқ ўзбекларининг никоҳ тўйини эслатади. Бу минтақаларда яшовчи қипчоқ ўзбекларининг никоҳ тўйлари ҳам юқорида тасвирланганга ўхшаш қизнинг уйида бўлади. Куёв тараф вакиллари: қавм оқсоқоллари, қариндош-уруғлар келин уйига борадилар. Тўй қизнинг уйида бўлади. Никоҳ ҳам имом тарафидан келиннинг уйида ўқилади. Имом никоҳ ўқиб бўлгач, достонда тасвирланганидек келин ва куёв чимилдиқ ичига ўтадилар.

ТОМ ДЕВОР

«Лайли ва Мажнун»да Мажнуннинг даштда девонавор бўлиб юришига бағишланган лавҳада унинг вайронадаги ҳатти-ҳаракати шундай баён қилинади:

Хушроқ бузуғ анга хонумондин,
Лекин ўзи кўп бузуғроқ ондин.
Ошуфталиғи гумдонидин ортуғ,
Не келса гумонға ондин ортуғ.
Гоҳи тутуб ўлтурур эди мўр,
Гаҳ туфроқ ила ясар эди гўр.
Гаҳ шуғли кесак тоширға таъжил,
Ясар эди ул кесак била мил.
Гаҳ сочар эди бошиға туфроғ,
Гаҳ тиш била олур эди тирноғ.
Гаҳ томоға қўлуб минар эди чуст,
Ҳар сори аёғларин этиб руст.

Ушбу парча Амин Умарий ва Ҳусайнзода тарафидан насрий қуйидагича изоҳланган: Мажнун учун бу вайрона ер, хонумондан ҳам яхшироқ эди, лекин ўзи бу вайронадан ҳам хароброқ эди. Унинг қайғу ва аламлари ҳаддан ташқари, ақлга сиғмас даражада кўп эди. Гоҳо чумолилар тутиб ва гоҳо тупроғдан гўрлар ясаб ўтирарди. Гоҳо шошилиб кесак ташиш билан машғул бўлар ва у кесаклардан тепаликлар ясашга уринар эди. Гоҳ бошига тупроқ сочар ва гоҳ тишлари билан тирноқ олар эди. Гоҳ оёқларини дадил кўтариб, ихчамлик билан деворга минар эди.

Насрий изоҳдан кўриниб турибдики, бу шеърий парчадаги том сўзи девор маъносида ишлатилган. Ҳозирги ўзбек шеваларини ўрганиш шуни кўрсатадики, бу сўз Қашқадарё вилояти Баҳористон ноҳиясидаги Помуқ қишлоғида ҳозир ҳам ишлатилар экан. Бу қишлоқ аҳолиси ҳақиқатан ҳам том сўзи ўрнида девор калимасини ишлатадилар. Помуқ тепасида жойлашган Ниёзхона қишлоғида Қирмиз том деган жой бор. Бу ердаги девор қизғиш лойдан ясалгани, қурилгани учун уни маҳаллий аҳоли шундай атайдилар.

Шу манзил вакиллари ўртаси нураб, айрига ўхшаб қолган эски деворни айри том деб айтишади. Ўзбекистон тарихига оид адабиётларда кўп учрайдиган Айри том топоними эҳтимол шу атама билан алоқадордир.

Юқорида келтирилган икки маълумот шоирнинг 1465—1469 йиллар орасида Ҳиротдан Самарқандга бу водийлар орқали ўтган карвон йўлларидан юрганлигини кўрсатадиган ҳужжат сифатида диққатга сазовордир.

Эргаш УМАРОВ.

НИЯТИНГИЗ ЙЎЛДОШ БЎЛСИН

● Свердлов районидаги Навоий номли жамоа хўжалигининг Ғулом Боқиев бошлиқ бригадаси пахтакорлари 60 гектар майдонда ғўза ўстирмоқдалар. Яхши парвариш қилингани туфайли айни пайтда ғўзалар қийғос гулга кирди. Бу ерда мева-сабзавот етиштиришга ҳам эътибор берилмоқда. Чунончи, ўтган йили давлатга 65 тонна мева, 10 тонна сабзавот, 40 тонна узум топширишганди. Бу йил эса миришкорларнинг нияти — эл дастурхонига 80 тонна мева, 104 тонна сабзавот ва 45 тонна узум етказиб бериш.

СУРАТДА: илғор механик-ҳайдовчи Содиқ Орипов билан бригада бошлиғи Ғулом Боқиев.

Ч. ОЛИМОВ олган сурат.

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ» РЎЗНОМАСИ ВА НАМАНГАН ВИЛОЯТ ИЧКИ ИШЛАР БОШҚАРМАСИ ҚЎШМА РЕЙДИ

НАФС БАЛОСИ

Ўлкамизда ёз. Тўкинлик. Мева, сабзавот экинлари кетма-кет пишиб етилмоқда. Хўш, бундан дастурхонимиз тўкин бўляптими? Афсуски, бу саволга тўла ишонч билан «ҳа» деб жавоб бериш қийин. Негаки, бозорларда шундай пишиқчилик пайтлари ҳам мева, сабзавот маҳсулотларининг нархи пасаймаяпти.

Рўзномамиз қабулхонасига одамлар қўнғироқ қилиб нега нарх-наво бунча кўтарилиб кетди, деган саволлар билан мурожаат қилишмоқда. Биз вилоят ички ишлар ОБХСС бўлими ходимлари билан бунинг сабабини аниқлашга ҳаракат қилдик.

Чуст ноҳияси ҳудудида 7402 КТЛ, 3018 КТМ давлат рақамли Кўкчатов шаҳри агросаноатининг давлат кичик корхонасига қарашли «КамАЗ« машиналари тўхтатилди. Уларда бир ярим тонна сабзи ва тўрт тонна пиёз олиб кетилаётган экан. Ҳайдовчи А. Пияшкин ва К. Титеренко машина кабинасидан тушибоқ ҳамма ҳужжатлари жойида эканлигига бизни ишонтирмоқчи бўлди. Сиртдан қараганда чиндан ҳам ҳаммаси жойида эди. Бироқ уларнинг йўл варақалари ва маҳсулот учун берилган ҳужжатлар чуқурроқ ўрганилгач, сир ошкор бўлиб қолди. Яъни Совет районидаги «Коинот» кичик корхонаси томонидан берилган бу ҳужжатда 5 тонна редиска қайд этилган экан, холос. Лекин бу устомон олғирлар ўзларича ҳужжатга «тузатиш» киритишибди: 10 тонна асал, 2 тонна пиёзни ёзиб олишибди. Шундай қилиб қалбаки ҳужжат фош этилди.

Маълум бўлишича, «Коинот» давлат кичик корхонаси экспедитори З. Қодиров бу маҳсулотларни Косонсой район матлубот жамиятига қарашли тайёрлов идораси омбор мудири А. Абдураҳмоновдан сотиб олган экан. Абдураҳмонов эса ўзида «ортиқча» бўлган уч тонна пиёзни Қодировга 1 сўм 15 тийиндан сотган. Ўз навбатида Қодиров бу пиёзни қалбаки ҳужжат билан вилоятдан ташқарига ўз фойдаси учун 1 сўм 50 тийиндан сотиб юборган. Бундай ноинсоф чайқовчиликни қаранг. Меҳнатни деҳқон қилсин-у фойдаси олғирларга экан-да. Нафс балосига учраган З. Қодиров, А. Абдураҳмоновлар устидан жиноий иш қўзғатилди.

Поп ноҳиясидаги Наманган — Тошкент магистрал йўлида елдек учиб бораётган Самарқанд маиший хизмат кўрсатиш бирлашмасига қарашли 8823 СНМ давлат номерли юк автомашинаси тўхтатилди. Бу гал ҳужжатлар, турли қоғозлар рўкач қилинди. Ҳақиқатан ҳам Намангандаги «Юлдуз» фабрикаси томонидан ёзилган йўл варақасида Самарқанд вилоят Ургут район ишлаб чиқариш бирлашмасига 12 минг 95 сўмлик болалар комплекти олиб кетилаётгани қайд этилганди. Ушбу ҳужжат ҳам шубҳа остига олиниб текширув ўтказилди. Текшириш шуни кўрсатдики, «Юлдуз» фабрикаси томонидан 6 минг 27 сўмлик болалар комплекти берилган экан, холос. Қолган 6 минг 68 сўмлик болалар комплекти эса Ургут район ишлаб чиқариш бирлашмаси омбор мудири Х. Каримов ҳамёнидан нақд пул тўлаб сотиб олинибди. Унга нисбатан жиноий иш қўзғатилди.

С. АКРОМОВ,
Наманган вилоят ички ишлар бошқармаси БХСС бўлими бошлиғи вазифасини бажарувчи, милиция подполковниги.

А. МАДАТОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

МЕЪМОРЛАР БАЙРАМИ

Ўзбекистон ССР Меъморлар уюшмасининг уйида Халқаро меъморлар кунига бағишланган кеча бўлди. Унда ушбу соҳанинг етакчи мутахассислари, шаҳар жамоат ташкилотларининг вакиллари қатнашдилар.

Меъморлар касб-кор байрами кунида кўргазма очилди, унда Тошкент лойиҳа илмгоҳларидаги ижодий жамоаларнинг энг яхши ишлари ҳамда ёш меъморларнинг лойиҳалари намойиш этилди.

Шу кечада Ўзбекистон ССР Меъморлар уюшмасининг фаол аъзоларига рағбатлантирувчи мукофотлар, ёрлиқлар, дипломлар топширилди.

(ЎзТАГ).

• Деҳқончилик саноати: қолоқлар йўқламаси

БУРДИ КЕТГАН ХЎЖАЛИК

◉ Рўзномамиз таҳририятига Қашқадарё вилоятининг узоқ Деҳқонобод районидаги «Деҳқонобод» совхози чўпонлари Рўзибой Ҳожиев ва Сафарқул Шамшетовлардан шикоят хати келди. Унда шундай сатрлар бор: «Қишу ёз, кечани-кеча, кундузни-кундуз демай ишлаймиз. Утган 1990 йил ҳам оилавий пудрат асосида дирекция билан шартнома асосида ишлаб, юқори натижаларга эришдик. Шартномада кўзда тутилган жун, қоракўл тери олиш ва урғочи қўзи қолдириш режалари ошириб бажарилди. Афсуски, шу кунларда меҳнатимизга яраша ҳақимизни ололмай сарсонмиз. Шартномага кўра, ҳар қўзи оғирлиги 20 килограммдан ошса ҳамда 20 та қўзини ўстиришга қолдирсак, чўпонга битта қўзи мукофотга берилиши керак эди. Биз ҳар қўзининг оғирлигини 25-26 килограммга етказдик. Лекин ҳақимизни талаб қилсак, раҳбарларимиз ноаниқ факт ва рақамларни рўкач қилишяпти. Умуман, совхоз маъмурияти ҳақимизни бермоқчи эмас. Ахир, бу бола-чақамизнинг ризқи-ку. Район агросаноат бирлашмаси раҳбарлари эса арзимизни тинглашмаяпти».

МАЗКУР мактуб йўлга чорлаб, «Деҳқонобод» совхозига бордик. Ишчиларнинг ижтимоий аҳволи, яшаш шароитлари билан танишдик. Хўжалик маркази район маркази билан туташ. Шу сабабдан мактаб, болалар боғчаси, тиббиёт ва маданий-маиший хизматни уюштириш борасида совхоз раҳбарлари унчалик ташвиш чекмайдилар. Аммо узоқдаги ферма ва отарларда аҳвол бирмунча мушкул. Уларга олиб борувчи йўлларда автобус қатнамайди. Электр энергияси уланмаган. Тоза ичимлик сувга зор кўплаб хонадонлар, отарлар бор.

Биз бош чўпон Сафарқул Шамшетов ва ёрдамчи чўпон Рўзибой Ҳожиевлар хонадонларида бўлиб, уларнинг турмуш ўртоғи Турсуной Бўриева, Шириной Азизовалар билан суҳбатлашдик. Чўпончўлиқлар оиласининг ҳар бирида 7—9 нафардан ўғил-қиз бор. Уларнинг ейиш-ичишдан камчилиги йўқ. Лекин керосин-лампа ёруғида дарс тайёрлашади. Электр энергияси бўлмагач, радио-телевизор ҳам ишламайди. Чорвадорларнинг болалари эса кундалик янгиликларни билишга муҳтож. Хонадонларда шолчадан бўлак бошқа нарса кўзга ташланмайди.

Магазинлар отардан жуда олисда. Кўчма автолавкалар бир ойда ҳам қорасини кўрсатмайди. Бу манзарани кўриб гўёки совхознинг ночорлиги унинг чорвадорларига ҳам кўчганмикан, деган хаёлга бордик. Афтидан, совхоз партия комитети котиби Ўзбек Юсупов ва касаба уюшмаси раиси Янгибой Менглимуродов ишчиларнинг турмуш шароитини яхшилаш билан жиддий шуғулланмаётган кўринадилар. Бу ҳақда гап очганимизда касаба уюшмаси раиси қўлимизга узундан-узоқ справка тутқазди. Унда илғорларни ҳар ўн кунда рағбатлантириб бориш, моддий жиҳатдан кам таъминланган 160 оилага ўтган йили ва бу йил совхоз дирекцияси томонидан 12477 сўм, касаба уюшмаси фондидан бир минг сўм, чорвачиликда ишловчи қирқ нафар кишига 3280 сўм моддий ёрдам берилганлиги қайд этилган. Аслида булар қоғозда экан, холос. Ёрдамга муҳтож, олти ойлаб она сутидек ҳалол мукофот ҳақини ололмай, сарсон-саргардон юрган чўпонлар ҳақида гап кетганда, уюшма раиси Я. Менглимуродов елка қисишдан нарига ўтаолмади.

Бир сўз билан айтганда, дирекция шартномага риоя қилмай, уни қўпол равишда бузган. Оилавий пудрат асосида иш тутган чорвадорлар умумий тўл олиш, қўзи қолдириш, давлатга тери топшириш режаларини бажарганлиги, мукофотга лойиқлиги совхоз директори Кенжа Эшбоевга беш қўлдек маълум. Шундай бўлса ҳам у негадир пудратчиларга ён бергиси келмаяпти. Натура асосида тўланадиган 16 бош қўзини ҳам бермаган.

Тўғри, совхознинг аҳволи ночор. Ҳар йили гўшт, сут, тухум, жун, қоракўл тери тайёрлашнинг ўзидан ўн минг, ҳатто юз минг сўмлаб камомадга йўл қўйилаётганлиги сир эмас. Иқтисодий танглик бу ерда ҳам ҳукм сўряпти. Аммо бунинг учун чўпон-чўлиқлар азият чекиши керакми?

1957 йили ташкил топган бу хўжалик кейинги пайтда қолоқ иқтисодий совхозга айланиб қолди. Бунинг сабабларидан бири ҳар тонна хашакни 170—180 сўмдан узоқ районлардан ташиб келтираётганидир. Маълумки, молларга қўлдан озуқа беришга тоғ ҳам чидамайди.

Ўтган йили совхоз ижарага ўтганлиги учун давлат етти миллион 34 минг сўм қарзидан воз кечган эди. Шунга қарамай ҳозир ҳам давлатдан бир миллион 600 минг сўм муддати узайтирилган, жами бўлиб эса икки миллион 966 минг сўм қарздор. Ҳисоб-китобдаги чалкашлик, ҳисобини билмаслик қарзни тобора кўпайтирмоқда.

— Очиғини айтганда, хўжалигимизнинг бурди кетган, — дангалига гап бошлади бош ҳисобчи Абдунаби Мусаев. — Бир йилда тўрт миллион сўм сарф-харажат бўлгандан сўнг аҳвол бундан яхши бўлармиди? Эскисидан фойдаланмай, янги техникани харид қилиш, бўлар-бўлмас ишларга пулни сочавериш оқибати бу. Аммо харажатни камайтириш йўллари изланмаяпти. Биргина менинг қўлимдан нима келарди...

Бош ҳисобчининг гапларида жон бор. Совхозда 37 минг бош қўй-қўзи боқилмоқда. Унинг ҳудудидаги 45 минг 142 гектар ердан бор-йўғи 551 гектари суғориладиган ерлар, холос. Бунинг устига озуқабоп экинлар ҳосилдорлиги паст. Ижара пудрати эса фақат қоғозда. Совхоз раҳбарлари уни ривожлантириш ҳақида жиддий бош қотирмаяптилар.

Яна бир сабаби — хўжалик раҳбарларининг ҳадеб алмаштирилаверишидир. Директорлик курсини эгаллаган Кенжа Эшбоев ҳам ишда сусткашлик қилмоқда.

Хотиржамлик, бепарволик билан иш юритиш панд бериши, салбий оқибатларга олиб келиши тажрибадан маълум. Бироқ, қаерда тадбиркорлик билан иш тутилса, жонкуярлик билан елиб югурилса, одамларга ғамхўрлик қилинса, ўша ерда ишчиларнинг ҳам, раҳбарларнинг ҳам димоғи чоғ. Тараққиётда ҳам юксалиш бўлади. Бунга мисол тариқасида узоққа бормай, шу райондаги қўшни «СССР 50 йиллиги» совхозини солиштирмоқчимиз. Бу давлат хўжалиги ишини кузатиб, кўп нарса раҳбарга, унинг ташкилотчилигига боғлиқлигига иқрор бўлдик. 1987 йили коммунист, тажрибали зоотехник Тожи Холтўраев совхозга раҳбар бўлиб келди. У район партия комитети биринчи котиблигидан шу хўжаликка ишга келгач, одамларга ғамхўр бўлди, совхозни иқтисодий ривожланиш йўлига олиб чиқди. Ортиқча харажатларга чек қўйилди. Даромад ошди. Икки йилда етти миллион сўмлик камомаднинг ўрни тўлдирилди. Эндиликда етмишга яқин отар, битта қорамолчилик фермаси ва олтита ғаллачилик бригадаси совхоз иқтисодиётига катта улуш қўшмоқда. Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Амирали Эшбоев, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган қишлоқ хўжалик ходими Амирқул Шоймардонов, Товмамат Ҳакимов, Рашид Жабборов, Иброҳим Кенжаев каби тажрибали яйлов соҳиблари тўл олиш, урғочи қўзини ўстиришга қолдириш режаларини ортиғи билан уддалаб, ҳар қайсилари 10—15 тадан қўзи, уч минг сўмлаб пул мукофоти олишди. Совхозда давлатга гўшт топшириш ярим йиллик, жун ва қоракўл тери топшириш йиллик режалари муддатидан илгари ортиғи билан адо этилди.

Изланса, тадбиркорлик билан тинимсиз ишласа хўжаликни иқтисодий жиҳатдан ривожлантирса бўларкан-ку! Бу у ёқда турсин, ҳатто ишлаган кишиларнинг ҳақини ушлаб, уларнинг кайфиятини бузиш «Деҳқонобод» совхозининг ишлари орқага кетаётганлигининг бош сабаби эмасмикан?

Биз совхоздан қайтар эканмиз, бу фикримиз зеро, хўжалик раҳбари К. Эшбоевга таъсир қилса, одамларга ғамхўрлик кўрсатиш, уларнинг талаб ва эҳтиёжларини қондириш ўзининг бурчи эканлигини англаб етса, деб ўйладик. Шундагина хўжалик ночор аҳволдан чиқиши мумкин.

М. ХУДОЙБЕРДИЕВА,
М. КАРОМОВ,
«Совет Ўзбекистони» махсус мухбирлари.

КИЧИК ЦЕХ

● Балиқчи районидаги Партия XXV съезди номли жамоа хўжалигининг олтинчи бригадаси ҳузурида ташкил этилган кичик корхона жамоаси зарли хонатлас тўқиб чиқара бошлади. Дала шийпонига еттита қўлда тўқиш дастгоҳи ўрнатилган. Бу ерда ўн тўрт нафар аёл икки сменада меҳнат қилмоқда.

Хонатлас тўқиб чиқаришга Уйчи кооператорлари бошқош бўлдилар, улар цехга ипак иплар етказиб беришмоқда.

Хўжаликда одамларни иш билан таъминлашнинг жуда оддий усулини топдилар. Дала шийпонлари ярим йиллаб бекор ётади, дейди жамоа хўжалиги раиси Ф. Исомиддинов, фойдаланилмаётган имкониятлар қанчадан-қанча. Шундай қилиб шийпонларни ишга мослаштирди. Масалан, бешинчи бригадада қизлар палос тўқишади.

Партия XXV съезди номли жамоа хўжалиги бўш ётган дала шийпонлари кичик цехларга айлантирилган райондаги ягона хўжалик эмас. Бошқа бир қанча хўжаликларда ҳам шундай цехлар очилган. Уларнинг фойдаси яққол кўриниб турибди: одамлар иш билан банд, қадимий ҳунармандчилик эса жонланиб кетди.

(ЎзТАГ мухбири).

● Булунғур районидаги Гагарин номли давлат хўжалигида Саида Бойназаровани кўпчилик ҳурмат қилади. У бу ҳурматга ҳалол меҳнати туфайли эришмоқда. Бу йил ҳам у ўз оилавий звеноси билан бир гектар майдонда карам етиштириб, режадаги 17 тонна ўрнига 34 тонна ҳосил топширди.

СУРАТДА: Саида Бойназарова.

Т. ДАВЛАТОВ олган сурат.

• «Ўқитувчилар газетаси»—60 ёшда

Жумҳуриятимиз зиёлиларининг рўзномаси — «Ўқитувчилар газетаси» ташкил топганига 60 йил тўлди. Ўзбекистон КП(б) Марказий Қўмитаси бюросининг 1931 йил 21 июнда бўлиб ўтган йиғилишида «Коммунистик маориф учун» тилида ўзбек тилида жумҳурият рўзномасини чиқариш лозим деб топилиб, унинг мақсад-вазифалари белгилаб берилганди. Шу тариқа 1931 йил 4 июлда рўзномамиз «Маданий инқилоб» номи билан илк бор ҳаётга йўлланма олган эди. 1938 йил 25 январдан бошлаб эса у «Ўқитувчилар газетаси» номи билан чиқа бошлади.

МАЪРИФАТ МАКТАБИ

Рўзнома ташкил топган биринчи кунларидаёқ жумҳуриятимизда инқилобий янги ҳаётни мустаҳкамлаш билан шуғулланди. Давр тақозо этган энг муҳим масалалардан бири — саводсизликни тугатиш учун кураш масаласи эди. Умумий мажбурий ўрта таълим тўғрисидаги Қонунни ҳаётга жорий қилиш учун кураш жабҳалари, мактабларга янги алифбони жорий этиш ва ленинча миллий сиёсатни амалга ошириш масалалари мунтазам ёритилди.

Йиллар ўтиши билан оммавий умумий таълим мактаблари билан бир қаторда жумҳуриятимизда халқ маорифининг барча бўғинлари — мактабгача тарбия ва мактабдан ташқари муассасалар, кечки, сменали мактаблар, техникумлар ва бошқа ўрта махсус ўқув юртлари, ҳунар-техника билим юртлари, олий ўқув юртлари тинмай ривожлантирилди. «Ўқитувчилар газетаси» ана шу таълим-тарбия ўчоқларининг иш фаолиятини изчил ёритиш билан бирга ёш авлодга тарбия ва таълим бериш, уларни ҳақиқий ватанпарварлар қилиб тарбиялашда доимо эътиборни қаратмоқда.

Мамлакатимиз бошига оғир мусибат тушган пайтда кўпгина журналистлар фронтга кетдилар. Баъзи ташкилотлар билан бир қаторда шароит тақозосига кўра рўзнома ҳам ўз фаолиятини тўхтатишга мажбур бўлди. Урушдан кейин яна ўз фаолиятини бошлаган «Ўқитувчилар газетаси» ижодий жамоаси мамлакатни қайта тиклаш, жумҳуриятимизда халқ таълимини изга солиш, тиклаш даврининг муаммоларини собитқадамлик билан ёритишга киришди. Иқтисодиёт ривожлантирилиб, халқ фаровонлиги ва саводхонлигини ошириш, педагог кадрлар ва мутахассислар тайёрлаш сифатини оширишда партия съездлари ва пленумларининг қарорлари рўзнома ходимларининг куч-ғайрати ва билимини оширишга даъват этди. Улар тарбия ва таълим жабҳаларида, муаллимлар орасида бўлиб, илғор тажрибаларни кенг ёйиш ва тарғиб қилишда, халқ таълими олдида турган вазифаларни бажаришда партия ва ҳукуматга катта ёрдам бердилар. Беш йилликлар рўзнома учун сафарбарлик йиллари бўлиб қолди.

Рўзноманинг олтмиш йиллик самарали фаолиятида турли йилларда таҳририятга раҳбарлик қилган муҳаррирлар ва истеъдодли қаламкашларнинг хизмати катта бўлган. Шу ўринда Қурбон Берегин, Ҳикмат Худойназаров, Акмал Пўлат, Абдулла Хўжахонов, Холид Расул, Исоқ Ўктамов, Босит Халил, Ҳамидулла Қўрикбоевларнинг номларини фахр билан тилга оламиз. Эндиликда қарилик гаштини сураётган собиқ муҳаррирлар Раҳим Усмонов, Шаҳоб Мақсудов, Султон Акбарий, Ориф Юнуслар ижодий жамоамизнинг ҳақиқий ёрдамчилари ва маънавий ҳамкорларидирлар. Тарбия ва таълим, саводхонлик, фан ва маданият масалаларини тарғиб этишда рўзноманинг мазмун-мундарижасини бойитишда Қори Ниёзий, Оқилжон Шарафиддинов, Фахри Камол, Абдулла Муродхўжаев, Эминжон Қодиров, Ҳасан Зуннунов каби пешқадам зиёлилар зўр фаолият кўрсатишган.

Жумҳурият мактаблари, олий ва ўрта махсус ўқув юртлари ва болалар муассасаларида рус тилини ўргатиш ва ўқитиш масалалари «Ўқитувчилар газетаси»нинг доимо диққат марказида бўлиб келмоқда. 1980 йилга қадар рўзномада ҳар ойда бир марта бериладиган «Русский язык и литература в узбекской школе» махсус саҳифа рус тили ўқитувчиларига методик ёрдам беришда, рус тилини ўқитиш сифатини яхшилашда муҳим роль ўйнади. 1980 йилдан бошлаб эса таҳририятимиз базасида рус тилида чиқадиган «Учитель Узбекистана» рўзномаси чоп этила бошланди. Бу ўз навбатида жумҳуриятда халқ таълими масалаларини рус тилида ҳам кенг ёритиш имконини берди ва бераётир.

«Ўқитувчилар газетаси»нинг вазифаси ва масъулияти кундан-кунга ошиб бормоқда. Шу боис ижодий жамоа жойларда педагогик омма билан алоқани янада мустаҳкамлаш, жамоатчи мухбирлар билан ишлаш бўйича ташкилотчилик ишларини олиб бормоқда. Ҳозир рўзнома юзлаб педагогик жамоатчи мухбирлар ва постларига эгадир. Кўпгина партия ва совет ходимлари, қатор ёзувчи-шоирлар, олим-у журналистлар жамоамиз ижодий мактабидан ўтишган, қаламларини чархлашган.

Ижодий муҳит ҳукм сураётган жамоамиз кейинги йилларда А. Аҳмедов, Ҳ. Тўйманова, А. Ҳайдаров, А. Ҳақбердиев, М. Раҳмонов сингари истеъдодли қаламкашлар билан бойиди. Улар педагогика матбуоти фахрийлари, истеъдодли журналистлар Ғаффор Маннопов, Зайниддин Баҳриев қаторида халқ таълимида ечимини кутаётган долзарб масалалар ва илғор тажрибаларни тарғиб қилишда фаоллик кўрсатишмоқда. Сафо Очил, Мўмин Қаюм, Ҳасанбой Рустамов сингари жамоатчи мухбирлар рўзнома саҳифаларида долзарб мавзулардаги материаллари билан қатнашмоқдалар.

СССР халқларининг қардошларча дўстлиги, ҳамкорлик педагогикаси, байналмилаллик туйғуларини ривожлантириш ижодий жамоамизнинг муҳим ишларидан бири бўлиб қолди. Шу йўлда бир мисолни келтириш жоиз. Рўзномамиз 1989 йил 21 январдаги сонида Ўзбекистон ва қардош Тожикистон жумҳуриятлари маорифчиларининг ўзаро дўстлик ва ҳамкорлик муносабатларига бағишланган эди. «Дўсту қардошдир азал ўзбегу тожик, чун шоҳбайту ҳиз ғазал ўзбегу тожик» деб номланган қўшсаҳифа муштарийларимизнинг юксак баҳосига сазовор бўлди. «Қардошлик силсиласида» рукуни остида бу мавзу рўзномамиз саҳифаларидан тушмай келаётир. Эндиликда Ўзбекистон, Қозоғистон, Туркманистон, Қирғизистон, жумҳуриятлари маорифчилари ўртасида ҳам бу дўстлик мусобақаси кенг қулоч ёйди. Бундай ташаббусларни амалга оширишда, албатта, рўзноманинг ҳам ўз ўрни бор.

Жумҳуриятимизда бир қатор новатор ўқитувчилар ўз тажриба мактабларини яратишган. Уларнинг тарбия ва таълимни йўлга қўйишдаги иш услублари, дарс сифати ва самарадорлигини оширишдаги иш тажрибалари рўзнома саҳифаларидан мунтазам ўрин олаётир. Улар ҳақида илмий-педагогик очерклар ва публицистик мақолалар берилмоқда. Ўқувчиларимиз орасидан А. Шералиев, Наманган шаҳридан С. Турғунов, тошкентлик М. Расулова, И. Абдуллаев сингари ўқитувчиларнинг ишлари жумҳурият халқ таълими вазирлиги коллегиясида кўрилиб маъқулланди ва уларнинг тажрибаси оммалаштирилди.

Рўзнома ўз фаолиятида таълим ва тарбияни инсонпарварлаштириш, демократиялаш, халқ таълими органлари иш услублари, тарбияшунослик педагогикаси ва фан муаммоларини атрофлича ёритишга ҳам эътиборни қаратмоқда. Турғунлик йилларида ноҳақ жабрланган педагоглар ва олимларнинг ҳақ-ҳуқуқларини тиклаш, уларни ҳимоя қилиш рўзномамиз эътиборидадир. «Жасорат ва жароҳат», «Ҳақиқат ва адолатни ҳимоя қиламиз» рукунлари остида долзарб мақолалар мунтазам бериб борилмоқда. Рўзнома Ленин мукофоти лауреати, СССР Медицина Фанлари академиясининг мухбир аъзоси Ражаб Исломбеков, фельетончи Ориф Юнус, хоразмлик педагог Ленинза Асқаровалар ҳақидаги мақолаларида уларнинг ҳақ-ҳуқуқларини ҳимоя қилди. «Қомусимиз — номусимиз» рукуни остида ёритилган танқидий мақола ва шу мақола юзасидан яқин бир йил давом этган муҳокама материалларида эса ўзбек қомуси бош муҳарририятида йўл қўйилган камчиликлар ҳақида гапирилди.

Ўзбек тилига давлат мақомининг берилиши, жумҳуриятимизнинг мустақиллик йўлидан бориши ўтмишда қадимий фан ва маданиятимизга асос солган алломаларимизнинг маданий меросини халқимизга қайтариб бериш, уни ўрганиш ва тарғиб қилиш — рўзномамизнинг муҳим ишларидан бири бўлиб қолди.

«Ўқитувчилар газетаси» қайта қуриш талабларидан келиб чиқиб, бундан буёғига «Маърифат» номи билан нашр этилади. Унинг йўналишлари, ғоялар тизими ва кўтариладиган масалаларнинг қамрови ва сифат жиҳатидан янада бойитилади.

Рўзнома ўзининг 60 йиллик фаолияти давомида ўз вазифасини матонат ва изчиллик билан амалга ошириб, ҳамиша тарбия мактаби бўлиб келди ва шундай бўлиб қолади.

Аҳмаджон ДОЛИМОВ,
«Ўқитувчилар газетаси»— «Учитель Узбекистана» рўзномалари бош муҳаррири.

Рўзнома ижодкорлари (чапдан ўнгга): бўлим мудири М. Раҳмонов, катта мухбир З. Шокирова, бўлим мудири А. Долимов, бўлим мудири Ғ. Маннопов, масъул котиб ўринбосари М. Кўчқоров ва масъул котиб А. Ҳақбердиев.

ИЗЧИЛ ВОРИС

Кеча жумҳуриятимиздагина эмас, айни пайтда бутун Ўрта Осиёда ҳам зиёлиларнинг севимли рўзномаси бўлган «Ўқитувчилар газетаси» муштарийлари, унинг ҳамма-ҳамма мухлислари ушбу нашр ўрнига янги «МАЪРИФАТ»нинг биринчи сонини олдилар. У «Ўқитувчилар газетаси»нинг изчил вориси сифатида дунёга келганлиги учун 77—78-сонлар сифатида саккиз саҳифадан иборат халқ зиёлилари рўзномаси тарзида тарқатилди. Ўзбекистон ССР Давлат матбуот комитети янги нашрга 000040-сонли гувоҳнома берди. Ўзбекистон ССР Халқ таълими вазирлиги, халқ таълими ва фан ходимлари касаба уюшмаси Марказий Қўмитаси ҳамда Ўзбекистон ССР Педагогика жамияти — унинг таъсисчиларидир.

Мақсад — фақат рўзнома номини ўзгартиришдан иборат эмас. Газетанинг янгича номланиши таҳририят ижодий жамоасидан янада ташаббускорликни, ижодкорликни, жонкуярликни талаб этади. Негаки, мактаб юзини инсон шахсига қаратиш учун ижодий изланишлар кетаётган бугунги кунда халқ таълимида катта ўзгаришлар бўлмоқда. Миллий мактаб дастурини ишлаб чиқиш, инсон шахсини камолотга етказиш учун энг самарали йўлларни қидириш, иқтидорли ёшлар таълим-тарбиясини такомиллаштириш, бозор иқтисодиётига ўтилаётган даврда ўқув ишларини уйғунлаштириш муаммолари ҳозирги энг долзарб вазифалардан биридир. Уларни ҳал этишда «Маърифат» таҳририятининг ижодий жамоаси ва унинг муштарийлари кучқувватларини аямайдилар, деб умид қиламиз.

САРАЛОВЧИЛАР МАСКАНИ

● Зарафшон шаҳридаги 4-ўрта ҳунар-техника билим юрти минтақа саноат корхоналари учун малакали олтин саралончилар тайёрлаб беради.

Ўтган йигирма йил ичида ўн мингдан зиёд йигит-қиз ўн уч ихтисос бўйича касб малакасини олди. Айни маҳалда билим юрти жамоаси битирувчиларнинг янги гуруҳини қабул қилишга ҳозирлик кўрмоқда. Билим юрти бир йилда талабалар сафини минг кишига кўпайтириш мумкин. Устахоналар ва синфхоналар энг замонавий техника билан жиҳозланган.

Н. НАИМОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

«МЕҲРОБДАН ЧАЁН» РОМАНИ ХИТОЙДА ЧОП ЭТИЛДИ

Ўзбекистон адабий мероси билан ошно бўлаётган хорижий муштарийлар доираси кенгайиб бормоқда. Абдулла Қодирийнинг «Меҳробдан чаён» романининг Хитой тилида чиқарилиши шундан далолат берди.

Мазкур асар икки таржимоннинг саъй-ҳаракатлари туфайли ўқувчилар қўлига бориб етди. Доцент Лю Финжан ўзбек-уйғур маданиятининг ўзаро таъсирини анчадан бери қизиқиб ўрганмоқда. Олим нафақат тарихий алоқалар билан, айни вақтда совет даври адабиёти, жумладан қатлиом этилган ёзувчиларнинг ижоди билан ҳам шуғулланмоқда. Бошқа таржимон Хао Гуанжун гарчи кўпроқ халқ оғзаки ижоди билан шуғуллансада, ҳамкасбининг бу интилишларига ёрдам берди. У ўз халқи орасида «Ҳақиқат ва адолат жарчиси» бўлиб танилган адиб Абдулла Қодирийнинг романи билан Хитой ўқувчиларини таништириш учун ғайрат билан ишга киришди. Дарвоқе, у бунгача Навоий, Лутфий ғазалларини таржима қилиб, халқ ҳурматини қозонган эди.

(УзТАГ).

ОБЛИГАЦИЯЛАРИНГИЗНИ ТЕКШИРИНГ

1982 ЙИЛГИ ДАВЛАТ ИЧКИ ЮТУҚЛИ ЗАЕМИ

75-ТИРАЖНИНГ РАСМИЙ ЖАДВАЛИ

ТИРАЖ 1991 ЙИЛ 30 ИЮНДА ПЕТРОЗАВОДСК ШАҲРИДА ЎЙНАЛДИ

Заёмнинг эллик тўрт разрядидаги серия ва облигацияларнинг қуйидаги номерларига ютуқлар чиқди.

серия номерлари	облигация номерлари	ютуқ миқдори (сўм билан)	серия номерлари	облигация номерлари	ютуқ миқдори (сўм билан)	серия номерлари	облигация номерлари	ютуқ миқдори (сўм билан)
200214	019*)	5000	235359	034*)	1000	268585	1—100	500
200509	1—100	300	235631	1—100	300	268849	047*)	2500
202305	029*)	2500	235650	025*)	2500	269222	029*)	5000
202445	052*)	1000	236625	012*)	25000	269888	097*)	5000
202683	095*)	2500	236684	010*)	2500	270521	052*)	2500
202840	033*)	1000	237887	026*)	5000	271023	1—100	500
203398	039*)	2500	237900	1—100	300	271869	1—100	300
204143	086*)	2500	237961	100*)	2500	271945	010*)	5000
204495	094*)	5000	238436	1—100	300	273168	003*)	5000
204661	039*)	5000	238963	1—100	300	273523	1—100	300
207810	041*)	5000	239239	043*)	5000	273824	1—100	300
208030	052*)	5000	240072	1—100	500	274136	074*)	1000
209081	1—100	300	240927	1—100	300	274424	1—100	300
209219	011*)	1000	241242	059*)	5000	274585	098*)	2500
209845	034*)	1000	241601	1—100	500	274754	1—100	300
209929	062*)	1000	241787	1—100	300	275347	076*)	2500
210679	005*)	2500	242089	007*)	5000	276387	024*)	2500
210744	1—100	300	242690	091*)	10000	276551	025*)	1000
211302	014*)	2500	244348	056*)	25000	277491	1—100	300
211558	1—100	300	244755	1—100	500	277872	1—100	300
211724	1—100	300	245033	052*)	1000	277932	067*)	5000
212352	1—100	300	245397	026*)	10000	278485	025*)	2500
214143	1—100	300	245458	1—100	300	279119	063*)	1000
214522	1—100	300	245579	023*)	5000	279173	083*)	5000
215521	087*)	2500	245779	068*)	2500	279445	1—100	300
215560	1—100	500	246856	025*)	5000	279745	030*)	10000
215759	011*)	2500	248023	083*)	2500	279859	022*)	1000
216223	049*)	5000	248769	1—100	300	279890	085*)	5000
216678	072*)	25000	248926	1—100	300	280395	001*)	5000
217099	1—100	500	249622	039*)	1000	280890	1—100	300
217280	007*)	2500	250743	1—100	500	281092	1—100	300
217386	1—100	300	250976	040*)	2500	282480	044*)	5000
219541	095*)	5000	251516	054*)	2500	282620	056*)	2500
219603	1—100	300	251866	1—100	300	282794	091*)	2500
220603	1—100	500	252454	040*)	1000	282798	1—100	300
221372	080*)	1000	252604	1—100	500	283101	061*)	2500
221741	064*)	2500	252715	052*)	2500	283237	1—100	300
222459	026*)	2500	253021	061*)	25000	283761	1—100	300
222598	053*)	2500	255588	1—100	300	284046	1—100	300
222763	1—100	500	256526	1—100	300	284047	1—100	500
222947	011*)	2500	257208	1—100	300	284342	035*)	2500
223550	1—100	300	257332	063*)	25000	284794	099*)	1000
224121	007*)	2500	257517	1—100	300	285131	016*)	10000
224924	1—100	300	257953	1—100	300	285320	028*)	10000
225960	1—100	300	258406	1—100	300	285781	1—100	300
226296	1—100	300	258462	044*)	5000	285917	080*)	2500
226349	004*)	10000	258504	061*)	2500	287609	092*)	2500
226865	100*)	2500	258650	064*)	5000	287684	046*)	5000
227909	037*)	2500	258741	074*)	2500	287970	1—100	300
228266	076*)	2500	259095	008*)	2500	288493	060*)	2500
228897	095*)	1000	259168	1—100	300	288819	099*)	2500
229010	1—100	300	259616	1—100	300	289410	1—100	300
230366	075*)	2500	260074	1—100	500	289414	1—100	300
231431	029*)	5000	261861	1—100	300	290439	1—100	300
231619	043*)	2500	261887	023*)	5000	290632	1—100	500
231777	001*)	5000	262174	1—100	300	291897	074*)	10000
232019	027*)	2500	262657	1—100	300	292125	074*)	10000
233092	064*)	2500	263013	1—100	300	292189	1—100	300
233449	1—100	300	263257	037*)	10000	292259	1—100	300
233896	089*)	5000	263675	005*)	5000	292847	1—100	500
234161	054*)	2500	264889	055*)	2500	293836	1—100	300
234470	050*)	1000	265532	039*)	1000	295607	097*)	5000
234476	1—100	300	265683	004*)	1000	296865	1—100	300
234494	025*)	1000	267113	029*)	5000	296892	1—100	500
234784	1—100	500	267174	1—100	300	297480	1—100	300
235107	1—100	300	267385	100*)	10000	298925	1—100	500
235296	1—100	500	268131	1—100	300			

*) Шу сериядаги облигацияларнинг қолган 99 номерига 300 сўмдан ютуқ чиқди.

Жадвалда 50 сўмлик облигацияларга чиққан ютуқлари кўрсатилган.

100 сўмлик облигацияларга бир хил миқдорда, — 300. 500 сўм ютуқ чиққан тақдирда ютуқ чиққан сериядаги облигацияларнинг барча номерларига айнан 600, 1000 сўм ютуқ тўланади. 100 сўмлик облигация номерларидан бирига 1000, 2500, 5000, 10000, 25000 сўм миқдорида ютуқ чиққанда унинг иккинчи номерига 300 сўм чиқади ва облигация бўйича 1300, 2800, 5300, 10300, 25300 сўм тўланади. 25 сўм қийматидаги облигацияларга 50 сўмлик облигацияга чиққан ютуқнинг ярми тўланади.

Ютуқ пулига ютуқ чиққан облигациянинг бевосита қиймати ҳам киради.

Мазкур жадвал расмий ҳужжат ҳисобланиб, СССР Жамғармалар банкининг муассасалари яна шу ҳужжат асосида газетанинг навбатдаги сони чиққан кундан бошлаб ютуқларни белгиланган тартибда тўлай бошлайди.

Ютуқлар тиражини ўтказиш комиссияси раиси —Карелия Мухтор жумҳурияти вазирлар Кенгаши раисининг биринчи ўринбосари С. М. Яскунов.

Тираж комиссиясининг масъул котиби В. А. Притнова.

• Мухбирларимиз хабар қиладилар

ХОРАЗМ:

Тижорат бирлашмаси

Жумҳуриятимиз Президенти бозор муносабатлари шароитида аҳолини мева-сабзавотларга бўлган эҳтиёжини қондириш мақсадида маҳсулотларни тайёрлаш, сақлаш ва сотиш бўйича кооператив бирлашмалар тузиш ҳақида фармон қабул қилган эди. Хоразм вилоятида бу фармонни бажариш йўлида ташкилий ишлар билан бир қаторда дастлабки қадамлар ҳам ташланяпти.

Яқинда ана шундай бирлашма тузиш бўйича таъсис мажлиси бўлиб, О. Абдурасулов раис этиб сайланди. Янги идора вазифаларни бажаришга киришди. Вилоят марказида, районларда янги дўконлар очиляпти, ярмаркалар ташкил этиляпти, аҳоли ҳамда бошқа вилоятларнинг мутасадди идоралари билан шартномалар тузиляпти. Шунингдек, консерва заводлари цехлари фаолиятини яхшилаш, янгиларини қуриш чоратадбирлари кўриляпти. Бир сўз билан айтганда, бу йил бирлашма ходимлари 110 миллион сўмдан ортиқ савдо-сотиқ ишларини амалга оширишлари зарур.

— Илгари бу масалалар билан ҳар бир идора ўз билганича шуғулланар эди,— дейди бирлашма раиси Ортиқбой Абдурасулов.— Шунингдек матлубот жамиятлари қошида ҳам шундай ташкилотлар фаолият юритишган. Лекин уларнинг ҳуқуқ вазифалари чекланган, мустақил равишда фаолият кўрсатишлари учун имкониятлар етарли эмасди. Президентнинг Фармони туфайли барча куч-ғайратлар бир жойга жамланди, тўсиқлар олиб ташланди, аҳолини мева-сабзавот маҳсулотлари билан таъминлашга кенг йўл очилди. Эндиликда бирлашмамиз ёрдамчи ва фермер хўжаликлардан тортиб қўшни жумҳуриятлар, хорижий мамлакатлар билан ҳам ўзаро савдо-сотиқ алоқаларини ўрнатиши мумкин.

Аниқ режа тузиб олганмиз. Муҳими бу борада бизга жумҳурият ҳукумати ҳам яқиндан ёрдам беряпти. Аҳолига сотиш учун 100 та енгил машина, кўплаб миқдорда холодильник ва телевизор каби камёб моллар ажратди. Гўшт, мева, сабзовот маҳсулотларини топширган кишилар унинг эгаси бўлиши мумкин. Хуллас, куч ва имкониятларимиз бозорни тўлдиришга, аҳолини гўшт, мева-сабзавот маҳсулотлари билан таъминлашга қаратилади.

СУРХОНДАРЁ:

Қўшимча тўловлар

«Узспецводдренаж» бирлашмасининг Ангордаги махсус қурилиш колоннаси раҳбарияти ишчиларига компенсация тўловини белгилашда ибрат кўрсатяпти. Апрель ойининг бошиданоқ компенсацияни 100 сўм миқдорда белгилади. Чўл шароитида кўчиб ишлаганликлари учун бериладиган қўшимча фоизни ҳам ҳисоблайдиган бўлсак, бу тўлов 125 сўмни ташкил этади.

— Бугунги шароитда ҳар ишчига тўғри келадиган 550 сўмлик ойлик даромад ҳам камлик қилиб қолмоқда,— дейди ташкилот бошлиғи П. Эргашев.— Ишчи руҳини кўтариш учун баҳоликудрат юмушларни ҳам амалга оширяпмиз. Ёрдамчи хўжаликда етиштириладиган маҳсулотлар ишчиларга арзон нархда сотилмоқда. Уй-жойлар қуряпмиз. Ишчилар учун оромгоҳ қуриш бошланди.

Жарқўрғон районидаги темир-бетон буюмлари заводи раҳбарияти ҳам июнь ойидан бошлаб компенсация тўлови миқдорини 21 сўмга ошириб, 81 сўмга етказди. Ишчиларнинг тушки нонуштаси учун иш кунларига тўланадиган бир сўмлик ёрдам бунга кирмайди.

● ҚАДРИЯТЛАР

ҲАМ МОЙ, ҲАМ УН

Қишлоқларимизда қадимий анъаналар қайта тикланмоқда. Маълумки, азалдан халқимиз мойжувоз ва тегирмонлардан унумли фойдаланган. Кейинги пайтларда Қорақалпоғистон давлат ва жамоа хўжаликларида ҳам ана шундай қулайликлар яратилмоқда.

Шуманай районидаги «Райкоопзаготпром т о р г» жамоаси иккита жувоз қуриб ишга туширди. Унинг ҳар бирида кунига 250 килограммдан кунжут ёғи олинмоқда. Ўтган йили 4,5 тонна мой ишлаб чиқарилган эди. Ҳозир ойига 15 тоннагача кунжут ёғи олиняпти. Маҳсулот уч литрлик банкаларда 7 сўмдан сотилмоқда.

— 13 тонна кунжутни қайта ишлаб, беш минг килограмм атрофида ёғ, 8 минг килограммга яқин кунжара оляпмиз,—дейди «Райкоопзаготпромторг» директори С. Абдухолиқов. — Мақсад кичик корхонани кенгайтириш, одамларни кўпроқ ишга жалб қилишдан иборат. Йилнинг иккинчи ярмидан бошлаб иккита тегирмонни ҳам фойдаланишга топшириш мўлжалланмоқда. Демак, ун ҳам, мой ҳам бўлади.

Р. ЕШИМБЕТОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

ФУТБОЛ

БЎЛМАГАНГА БЎЛИШМА

Инсоф билан айтганда, пахтакорчилар шанига бундай таъна қилишга тил бормайди. Афсуски, футболчиларимизнинг ўйинларидан кўнгли тўлмаётган, тобора мавқелари бўшашаётганини кўрган минглаб мухлисларнинг зардаси қайнаб кетаяпти. Оқсаш, сусткашлик қачонгача, деб эътироз билдиришмоқда. Умидлар пучга чиқавергандан кейин қўл силташлар ҳам бўлади-да.

Хўш, «Пахтакор» жамоасининг ўнгланиб олиши, мавсум бошида айтилган умидвор сўзларга хос ҳаракат қилиши учун нима халақит қиляпти. Умуман, «Пахтакор»га нима етишмайди? Сирасини айтганда, ишқибозлар қаттиқ ранжишмоқда. Айниқса, Москва синовларига дош бера олмаслик футбол жамоамизнинг имкониятлари етарли эканига шубҳа уйғотмоқда. Тўғри, омад юз ўгириб турибди. Зотан ютуқ ўз-ўзидан бўлмаслиги аён. Москвада ўтказилган кетма-кет учрашувларда биронта ҳам очко олишнинг иложи бўлмади. Ўйлаймизки, бунинг учун имконият ҳам, шарт-шароит ҳам етарли эди. Фақат жамоадаги яхлитлик, мақсад сари интилувчанликнинг етишмаслигидан барча ҳаракатлар зое кетди.

Назаримизда «Пахтакор»нинг ҳар бир ўйинчиси майдонда ёлғиз жангчини эслатади. Яъни ўзича ҳаракат қилади. Қанийди «Пахтакор» жамоаси майдон узра пўлатдек «кесиб», қайишдек эшилиб турса. Гоҳ ёйдек мудофаа қўрғонига айланиб, гоҳ найзадек отилса, ёриб ўтишлару, ушлаб қолишларга ўрин қолмасди. Айтмоқчимизки, жамоада бирлик етишмай тургандек. Футболчиларимиз қоқилганда суёвчи, қўллаб-қувватлаб манзил сари интилишларга кўмакдош ҳамжамоалар борлигини ҳис этиб туриш лозим.

Моҳир тўпурар Игорь Шквиринга нима бўлди, ўзи? Наҳотки у Оганесянга шунчалик боғланиб қолган бўлса. Пятницкий билан Қосимов ҳаракатлари самарасизми? Ахир тўпурар ҳам андак жон куйдириши керак-да. Бу борада пахтакорчилар дарвозасига тўртта жавобсиз тўп киритишга ўзларини кўрсатган Шалимов — Радченко ҳамкорлигини диққатга сазовор, деса бўлади. У ёғини сўрасангиз катта тренер Ф. Новиков ҳам қийин аҳволда қолди. Чунки у икки йил аввал Москва спартакчиларининг устози эди. Шу боисдан «Спартак» билан учрашув ҳеч бўлмаганда жанговар дуранг билан тугаганда, устознинг юзи ёруғ бўлармиди?

Ҳар қалай пахтакорчилар сафар учрашувларидан яна қуруқ қайтишди. Улар фақат торпедочилар билан ўйинда ютқазишса ҳам жонли ўйин кўрсатишди. Ҳа, бундай йўқотишлар кузги сарҳисоб чоғида қимматга тушиши табиий. Лекин ўнгланиш учун ҳали вақт бор. Отга қамчи босмасак, умидвор мухлислар сафи торайиб бораверади. Ишончни қозониш, ўзига хос муаммоларни ҳал этиш ўзимизга боғлиқ.

● СССР кубоги учун 1/ 32 финал учрашуви ўтказилди: «Химик» (Жамбул) — «Автомобилист» (Қўқон)—1:0, «Навбаҳор» (Наманган) «Мелиоратор» (Чимкент) — 14:0.

Бош муҳаррир Р. РАҲМОНОВ.

Рўзнома таҳрир ҳайъати: Ҳ. ИКРОМОВ, Н. М. МАЖИДОВ, С. МУҲАММАДЖОНОВ, М. Қ. МУҲСИМОВ (бош муҳаррир ўринбосари), Т. Н. НАЖМИДДИНОВ (бош муҳаррир ўринбосари), В. Т. ОДИЛОВ, М. Қ. ПИРМАТОВ, Р. Қ. ТУРСУНОВ, Я. ТУХТАЕВ, Ш. О. УБАЙДУЛЛАЕВ, М. ХАЙРУЛЛАЕВ, Ж. ХОЛҚОСИМОВ, Э. С. ХУЖАЕВ (масъул котиб), М. ШЕРБУТАЕВ, О. ҲИКМАТОВ.

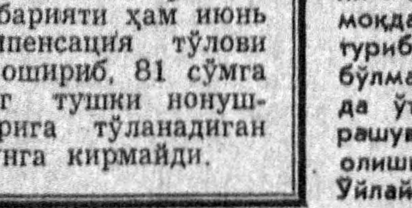

БИЗНИНГ МАНЗИЛГОҲИМИЗ: 700000, Тошкент–ГСП, Ленинград кўчаси, 32.

БЎЛИМЛАР: муштарийлар фикрини ўрганиш ва хатлар —33-21-43, 33-54-55, 32-53-16, 32-53-21, 31-11-49, 32-54-06; қайта қуриш ва ижтимоий адолат — 32-55-70, партия турмуши — 33-34-69, 33-38-55, 32-53-97, 32-57-19, саноат, қурилиш ва транспорт — 33-47-80, 33-81-48, 32-53-14, 32-54-09; қишлоқ хўжалиги— 33-76-04, 33-07-20, 32-53-15, 32-53-70; совет қурилиши — 33-15-29, 32-57-20, 32-54-18; фан, маданият ва халқ таълими— 33-44-51, 32-57-21; адабиёт ва санъат — 33-20-36, 33-12-56, 32-54-35, 32-55-16; ахборот ва спорт—33-14-24, 32-55-17; ахлоқ-одоб —32-54-29; фельетонлар—32-54-27; безатиш—32-57-22.

УЗ МУХБИРЛАРИМИЗ: Андижонда — 4-48-85, Бухорода — 3-96-12, Гулистонда — 2-63-48, Жиззахда — 3-31-86, Қаршида — 3-25-79, Наманганда — 6-54-11, Нукусда — 2-42-62, Самарқандда — 35-22-90, Тошкентда — 32-53-20, Урганчда — 6-80-04, Фарғонада — 6-90-89.

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ» («Советский Узбекистан») Орган ЦК Компартии Узбекистана

Нашр кўрсаткичи 64583. Буюртма № 5691. Босишга топшириш вақти — 21.00. Босишга топширилди — 20.30.

№ 128. ● Ўзбекистон Компартияси Марказий Қўмитаси нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. 700000 Тошкент ГСП. Ленинград кўчаси, 32. Рўзнома офсет усулида А—2 форматида босилади. ● 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12